

UNÁAN HEBREO BANAN BANACĒ UNICAMA BUÁN MIA QUIRICA

I. CRISTONĒX CA ANGELCAMA 'IMAINUN MOISESBĒTAN SĒNĒNMAIRA 'ICĒ QUICĒ BANA (1-4)

Aín unicama pain xutancĕxuan Nucĕn Papa Diosan aín Bĕchicĕira xua

¹ Bĕráma ca Nucĕn Papa Diosan nucĕn raracaman aín cushi 'unánan uisai cara aín uni 'iti 'icĕ quixun 'unánun, Nucĕn Papa Dios, an sinánmicĕ bana uni ñuixuncĕ unicamabĕ bananan namámiquin canan, bĕtsi bĕtsi ñu ismiquin canan, bĕtsi bĕtsi ñu 'aquinribi atu ismiacĕxa. ² Bĕráma usaquin nucĕn raracama 'unánmia 'aínbi ca an xucĕxun aín Bĕchicĕ anbi aín Papan bana unicama ñuixuancĕxa. Nucĕn Papa Diosan ca aín Bĕchicĕ camabi ñu uniomiacĕxa. Usa 'ain ca an camabi ñu, naíu 'icĕ ángelcama 'imainun, ĕnĕ menu 'icĕ unicama 'imainun, camabi ñu unio 'icĕ aín Papan a 'ibuamiacĕxa. ³ Nucĕn Papa Dios ax ca unin sinánsamaira 'aish upíira 'icĕn. Usa 'ain ca aín Bĕchicĕ Jesucristo axribi asaribi 'icĕn. Usa 'ain ca uisa cara ax 'iacĕxa quixun 'unánquin unin 'unánti 'icĕn, aín Papa Dios ax ca asaribi upí 'icĕ quixun. An unio 'ixun ca an unio ñucama, aín banánbia usabi 'inun 'imia. Usa 'aish ca camabi

unin 'ucha tērēncē 'inun bamax baísquitancēx, aín Papan nētēnu cuan 'aish aín mēqueu abē 'Apu 'icēn. ⁴ Nucēn Papa Diosan Bēchicē ax ca aín Papa cuēēncēsabi oí 'icē cupí, aín ángelcamasamai upíira 'icēn. Usa 'ain ca aín Bēchicē Jesucristo axribi asaribi 'icēn. Usa 'ain ca uisa cra 'aish aín Papabē 'Apu 'icēn. Usa 'aísha ax aín Papabē 'Apu 'ain ca ángelcama abē sēnēnma 'icēn.

Nucēn Papa Diosan Bēchicē, ca ángelcamabētan sēnēnmaira 'icē quicē bana

⁵ Nucēn Papa Diosan ca uinu 'icē ángelbi cáma 'icēn:

Mix camina 'ēn Bēchicē 'aish xēnibua 'aínbi 'ēbē 'iti 'ai

quixun. 'Imainun ca uinu 'icē ángelbi ñuima, Jesúsēshi ñui, Nucēn Papa Dios ēsairibi quiacēxa:

'Ēx cana aín Papa 'iti 'ain. Ax ca 'ēn Bēchicē 'iti 'icēn.

⁶ Usa 'aish ca aín Bēchicē aratsushi 'icēbi ēnē menu xuti ēsai quiacēxa:

'Ēn ángelcaman ca a rabiti 'icēn.

⁷ Angelcama ñui ca Nucēn Papa Dios ēsai quiacēxa:

'Ēn 'amicēxun ca 'ēn ángelcaman 'ēn cacēsabi oquin

ñu 'aia. Usa 'ain cana 'aia tanquin suñusa

'imianan 'aia tanquin tsi rēquirucēsa 'imin.

Usa 'ixun ca 'ē ñu 'axunia.

⁸ Usai quiquinbi ca aín Bēchicē aira ēsaquin caia:

Mixribi Dios 'aish camina usabi 'itioi 'ēn nētēnu

'Apu 'ain. Mix 'Apu upíira 'aían min ba-

naribi upí 'ain ca min 'ati ñucamaribi upí

'icēn. ⁹ Unían upí ñuishi 'ati cuēēanan camina

atúan 'aia tancē 'atima ñu a cuēēncēma 'ain.

Usa 'icē cana 'ēx Dios 'aish min Dios 'ixun,

unicama 'imainun ángelcamaribi 'acēsamaira oquin, cuëinra cuëenun mi 'imian.

¹⁰ Usaquin canan ca Nucën Papa Diosan ësaquinribi aín Bëchicë caia:

Mix camina camabi ñu aín 'ibu 'ain. Min camina bërâma mecama 'imainun naí 'imainun anu 'icë ñucamaribi uniocën. ¹¹ A ñucamax ca nëtéti 'icën. Nëtécëbëbi camina mix nëtétima 'ain. Chupa 'icēsaribiti ca a ñucama xëributi 'icën. ¹² Usa 'icëmi min, chupa xëni 'acēsaribi oquin capúncëxbi ca me 'imainun naí iótécëncë 'iti 'icën. Acamaxa usai 'icëbëbi camina mix usabi 'in. Mix camina usabi 'iá 'aish usabi 'iti 'ain.

¹³ Uínsaranbi ca uinu 'icë ángelbi Nucën Papa Diosan ësoquin cáma 'icën:

Axa mimi nishcë unicama 'ën mi 'ibuamimainun camina mix 'ëbë 'Apu 'aish 'ën mëqueu 'iti 'ain.

¹⁴ Camabi ángelnëx ca an Nucën Papa Dios ñu 'axuncë 'icën. Usa 'ixun ca an xucëxun, uicamax cara an mëníosabi oi Nucën Papa Diosnan 'inux iënxun 'aia, acama 'aquinia.

2

Jesucristomi catamëti iëtisama tantima bana

¹ Usa 'ain cananuna Nucën Papa Diosan Bëchicë ñui quicë bana a upí oquinra bëmëquin cuati 'ain, a bana manuquinma ax quicësabi oquin 'anuxun.

² Bërâma ca ángelcaman 'aquinmainun Nucën Papa Diosan nucën raracama ñuixunun quixun, Moisés aín bana 'ináncëxa. Usa 'ain ca raírinën a bana quicësabi oquin 'amainunbia an a bana quicësabi oquin 'acëma unicama, a Nucën Papa Diosan

atun 'ucha cupíbi castícançëxa. ³ ¿Aséabi usa 'ain caranuna nux —Jesucristomi catamëtia uni Nucën Papa Diosnan 'inun iéti bana a cuatíbi, a bana quicësabi oi 'icëma 'aish uisa tancëx iéti 'ain? A bana anun nun 'ucha téréncë 'aish Nucën Papa Diosnan 'inux iéti, a ca Nucën 'Ibu Jesucristonën pain unicama ñuixuancëxa. Usa 'ain ca an cuacë uni raírinën, a bana ca aséabi 'icë quixun 'unánquin, nuribi 'unánmiacëxa. ⁴ A unicama ca Nucën Papa Diosan uni itsin 'acëma ñu 'anun 'amiacëxa, an aín bana ñuixunia cuacë unicaman, aséabi ca aín bana 'icë quixun 'unánun. 'Imianan ca atu bëtsi bëtsi ñua 'anun aín Bëru Ñunshin Upí 'inancëxa, ax cuëëncësabi oquin.

Axa ami catamëti unicamasaribia Jesucristo 'ia bana

⁵ Aín unicama cara uisai 'iti 'icë quixun ñuiquin cana mitsu cain, Nucën Papa Diosan ca ángelcama —mitsux camina 'ën unicaman 'apu 'iti 'ai — quixun cáma 'icën. ⁶ Usama 'aínbi ca bëráma Nucën Papa Diosan bana cuëñëo ësai quia:

Nucën Papa Dios, ¿axa añu 'icë caramina uni sinánxunin? ¿Axa añu 'ain caramina axa chëquiti unicama 'aisamaira oquin şinanin? ⁷ Min camina usabi 'inuxmabia ángelcamabë sënénmara 'inun uni 'imiacën. Usa 'imiquinbi camina minan 'aísha mibë xëñibua 'aínbi 'itioquin 'imianan min unio ñucamaribi 'ibuamiacën. ⁸ Usonan camina unicama camabi ñu aín 'ibu 'inun 'imiacën. Usa 'ain ca camabi ñun 'ibu 'inun 'imiquin Nucën Papa Diosan añu ñubi an 'ibuacëma 'itimoquin unicama uniocëxa. Usa 'aínbi cananuna 'unanin, cam-

abi ñuira ca unin 'ibuacëma pain 'icën. ⁹ Usa 'aínbi cananuna Jesús 'unanin. A ca Nucën Papa Diosan, usabi 'inuxmabi ënë menu uni 'aish ángelcama meura 'inun xuacëxa. Unicama nuibaquian Nucën Papa Diosan sinánsabi oi ca ax camabi unin 'ucha cupí bamacëxa. Usa 'icëbi ca paë tani bamacë cupí baísquimitancëxun Nucën Papa Diosan aín nëtënu abë 'Apu 'inun 'imiacëxa. Usa 'icëbi ca paë tani bamacë cupí baísquimitancëxun Nucën Papa Diosan aín nëtënu abë 'Apu 'inun 'imiacëxa.

¹⁰ Nucën Papa Diosan ca camabi ñu ainan 'inun unioçëxa. Usoquin 'á 'aish ca, an aín bana cuacë aín bëchicëcamaxa aín nëtënu abë 'iti cuëënia. Usa 'ixun ca axa uni 'aish tëmëranan paë tani bamacë cupíshi Nucën Papa Diosan ainan 'inun uni iëminun Jesucristo 'imiacëxa. ¹¹ Jesús, an aín unicama Nucën Papa Diosan iscëxa upí 'inun 'imicë a 'imainun an usaquin 'imicë unicama, acaman Papa ca Nucën Papa Dios 'icën. Usa 'ain ca Jesús aín unicama sinani rabinima, atux ca 'ën xucéantu 'icë quia, ¹² aín bana quiricanu cuënëo quicësabi oquian aín Papa ësaquin cásabi oi:

Usa camina mix 'ai quixun cana 'ën xucéantu ñuixunti 'ain. Mìn unicamaxa timécë, abëtan cana mi rabiti 'ain.

¹³ Ësaribitia Jesús quiá ca cuënëo bananu 'icën:

'Ëx cana 'ën Papa Diosmi catamëtin.

Ësaribi ca cuënëo bananu 'icën:

'Ëx cana ënu 'ain, 'ën Papa Diosan 'ë 'ináncë aín bëchicëcamabë.

¹⁴ Achúshi unin bëchicëcamax ca aín xucënsaribi 'ia. Usaribiti ca Nucën Papa Diosan bëchicëcamaxa uni 'ain, axribi uni 'inux Jesús uacëxa. Uni 'aish

ca, an ñu 'atima 'ati sinánmicë 'aísha Nucën Papa Diosbë uni 'itima 'icëbi ñunshin 'atimanën 'apu a ñusmonux bamati cupí, Jesús uni 'iacëxa. ¹⁵ Usai 'iquin ñunshin 'atimanën 'apu ñusmoquin ca Jesusan axa ami catamëcëma 'aish aín bamati sinani racuécë unicama, ax ainan 'aish aín bamatimi racuëtimoquin mëníocëxa. ¹⁶ Usa 'aish ca Jesús ángelcama 'aquinti sinani uni 'inux uáma 'icën. Uicamax cara Abraham Nucën Papa Diosmi catamëasaribiti ami catamëtia acama 'aquinti sinani ca Jesús uni 'inux uacëxa. ¹⁷ Ësaquin nu 'aquinti cupí ax nusaribi uni 'ixun, ñunshin 'atimanën 'apun tancëxun 'unánan paë tani tëmëрати 'unan 'ixun ca Jesusan aín unicama Nucën Papa Dios upí oquin ñucáxunia. Usa 'aish ca nun 'ucha tërënux bamati cupí nusaribi uni 'iacëxa. ¹⁸ Ax tëmëranan ñunshin 'atimanën 'apun tancëxunbi ñu 'atima 'aíma 'ixun ca an, a ñunshin 'atimanën 'apun ñu 'atima 'anun quixun sinánmicë aín unicamaribi usoquin 'axunma 'anun cushioti 'icën.

3

Moisésbëtan sënënmaira ca Cristo 'icë quiax quicë bana

¹ Ën xucëantu, mitsux ainanshi 'inun Nucën Papa Diosan 'imicë 'ixun camina, Nucën Papa Diosan a ñuiquin unicama ñuixunun ënë nëtënu xuá 'ixuan an aín unicama Nucën Papa Dios ñucáxuncë, Cristo Jesús, a uisa uni cara 'iacëxa quixun upí oquinra 'unánti 'ain. ² Bëráma ca Jesús ucëma pain 'ain, Moisésnën nucën raracaman cushi 'ixun,

Nucën Papa Diosan cacësabi oquin upí oquin ñu 'acëxa. Usaribi oquin ca Jesusan, aín Papan usaquin 'anun caíscë 'ixun, an cacësabi oquin camabi ñu 'acëxa. ³ Nucën Papa Diosan Moisésçëñun judíos unicama ainan 'inun caísa 'aínbi, ca a unicama asérabi Nucën Papa Diosnan 'imiti Jesucristo axira 'icën. Usa 'ain ca Moisésbë sënénmaira Jesucristo 'icën. Ènëx ca ësa 'icën. An 'acë xubu rabiçësamaira oquin ca an xubu 'acë uni a unin rabia. Usaribi oquin ca Moisés 'imainun judíos unicama 'acësamaira oquin unin Jesucristo rabiti 'icën. ⁴ Èsa ca. Uisa 'aíshbi ca xubu abi uníma. Unin 'acëx cuni ca 'ia. An 'acë uni ax ca aín 'ibu 'icën. Usaribi oquin an Moisés 'imainun judíos unicama ainan 'itioquin mëníonan camabi menu 'icë ñucama unio ax ca Nucën Papa Dios 'icën. ⁵ Nucën raracama judíos unibu 'ain ca Moisés atun cushi 'iacëxa. Aín cushi 'ixun ca Nucën Papa Dios cuëncësabi oquin upí oquin ñu 'acëxa. Uisairai 'i cara ainan 'iti 'icë quixuan judíos unicaman 'unánuan atu ñuixunun quixun Nucën Papa Diosan cacësabi oquin ca Moisésnën nucën raracama 'itsa ñu ñuixuancëxa. ⁶ Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan unicaman cushi ax aín Bëchicë, Cristo, an aín Papa Dios cuëncësabi oquin 'acë, a 'icën. Usa 'aish ca Cristo ax nun cushiribi 'icën, nun nu ami catamëti ënquinma cuëenquin abë aín nëtënu 'iti sináncë 'ain.

Nucën Papa Diosan unicamaxa abë chuámarua 'iti bana

⁷ Usa 'ain ca a bana Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'amicëxun unin cuënëo, ax ësai quia:

Bēría Nucēn Papa Diosan mitsu cacēxun cuaquin⁸ camina cuacēmasa oṭima 'ain, mitsun raracama 'ásaribi oquin. Atux ca Nucēn Papa Diosan 'aquincēxbi an cacē bana cuaisama tani 'atimati banai, —Nucēn Papa Diosan ca nu uisabi oima —quicēsa 'iacēxa, anu uni 'icēma menuax.⁹ Ēsai ca Nucēn Papa Dios quia: Anuax ca 'ēn cuarenta baritia atu bērúanquin ñu 'axuncēxun isíbi mitsun raracama 'ēmi sinanima 'atimati banacēxa.¹⁰ Ūsai 'ia oi atumi nishi cana ēsai quiacēn: Ēnē unicaman ca bētsi bētsi ñu sinani 'ēmi sinánquin 'ēx cuēēncēsoi 'iti 'unántisama tanxa.¹¹ Quianan cana atumi nishi sinanatēcēntimoi ēsaribiti quiacēn: Atux ca a 'ēn atu ñuixuncē me anu chuámarua bucunux bēbatima 'icēn.

¹² Ēn xucēantu, mitsúxribimi usai 'itima cupí camina bērúancati 'ain, 'atimaquin sinánquin Nucēn Papa Dios, axa bamatimoi tsócē, a ami catamēquinma ēntin rabanan.¹³ Usai 'ima camina micama uinu 'icēxbi 'atima ñu 'atishi sinani Nucēn Papa Diosmi manúti rabanan, camabi nētēn, axa Jesucristomi catamēcē uncamabē ami upiti sinánmiananti 'ain, ēnē nētēa cēñútisama pan 'aínshi.¹⁴ Anun nux aín nētēnu 'iti nētē sēnēntamainun cananuna ami catamētabatínu 'iásabi 'i ami catamēti 'ain. Usai 'i cananuna camabi nētēn Cristobē 'ain.

¹⁵ Ēsairibi ca Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo quia:

Bēría Nucēn Papa Diosan mitsu cacēxun cuaquin camina cuacēmasa oṭima 'ain. Mitsun raracama 'iásaribiti camina 'itima 'ain. Atux

ca Nucën Papa Diosan 'aquincëxbi an cacë bana cuaisama tani 'atimati banacëxa.

16 ¿Uicamax cara Nucën Papa Diosan bana cuaquinbi cuacëmasa oi ax quicësabi oi 'iisama tancëx? Moisésnëan Egipto menua bęcë unicamax ca usai 'iacëxa. 17 ¿'Imainun cara uicamami Nucën Papa Dios cuarenta baritian nishacëx? Axa aín 'ucha cupíbi an anua bëbati ñuixuncë menu bëbaima, anu uni 'icëma menuax cëñúa unicamami ca Nucën Papa Dios nishacëxa. 18 ¿'Imainun cara uicamaribi Nucën Papa Diosan sinántëcëntimoquin, an atu ñuixuncë menu ca chuámarua tani bucunux bëbatima 'icë quixun cacëx? An a timaquin aín bana cuaisama tancë unicama ca Nucën Papa Diosan usaquin cacëxa. 19 Usa 'ain cananuna a ñucama sinánquin 'unanin, atúan aín bana ca asérabi 'icë quixun sináncëma 'ianan ami catamëcëma cupíca Nucën Papa Diosan a unicama anua chuámarua tani 'itia ñuixuncë menu bëbamiamá 'icën.

4

1 Usa 'ain cananuna Nucën Papa Diosan ainan 'inun nu 'imiti nëtë inúcëma 'aínshi, ainan 'iti sinánti 'ain. Mitsu raírinëxmi Nucën Papa Diosnanma 'itin rabanán camina bërúancati 'ain. 2 A me anu chuámarua 'iti ñui quicë bana a ca nucën raracaman cuacëxa. Cuaquinbi ca —asérabi ca a menunú 'inun nu buánti 'icë —quixun sinánma 'icën. Usa 'aish ca a ñuixuan menu bëbama 'icën. Anu nucën raracama bëbama 'aínbi ca Nucën Papa Diosan nucën rara cásaribi oquin nux Jesucristomi catamëti aín nëtënu abë 'inux iëti bana ñuiquin

nuribi caxa. ³ Nucën raracama ñuiquin cuënëo bana ca ësai quia:

Atumi nishi cana sinanatëcëntimoj a unicama ñui quiacën: Atux ca a 'ën atu ñuixuncë me anu chuámarua bucunux bëbatima 'icën.

Atúxa usai 'iá 'aínbi cananuna nux Nucën Papa Diosmi catamëti ax nubë 'ain chuámarua 'i cuëënin. Usaínu 'itioquin ca Nucën Papa Diosan camabi ñu unioquin mëníocëxa, ⁴ aín bana cuënëo ësai quicësabi oquin:

Camabi ñu mëcën achúshi 'imainun achúshi nëtë cëñuquin uniotancëx ca Nucën Papa Dios nëtë itsin tanti —'ë ñu unioçëcama ca asábi 'icë —quixun isi upí oquin sinani cuëëancëxa.

⁵ Nucën raracama ñui ca Nucën Papa Diosax ësaribiti quiacëxa:

Atux ca 'ën atu ñuixuncë me anu 'ëbë chuámarua 'aish cuëëni bucunux bëbatima 'icën.

⁶ Usa 'ain ca ënë nëtënu 'icë unicama Nucën Papa Diosmi catamëti abë upí 'aish chuámarua 'iti, 'aíshbi raírínëx ami sináncëma pain 'icën. Usaribiti ca atun pain cuaquinbi a bana quicësabi oquin 'acëma 'aish a Nucën Papa Diosan ñuixuncë menu bëbama 'icën. ⁷ A paían ñuixuncë unicaman aín bana cuama 'ain ca ënë nëtënu 'icë unicaman cuati oi Nucën Papa Dios amiribishi quitëcëni, bërí camina 'ëmi catamëcanti 'ai quiax quiacëxa, ësai:

Bëría Nucën Papa Diosan mitsu cacëxun cuaquin camina cuacëmasa otima 'ain.

Usaquin ca Davitan, Josuénëan judíos unicama Nucën Papa Diosan ñuixuan menu bëbaquíán 'ain, a xëñibucëbëtan cuënëocëxa. ⁸ A unicama Nucën Papa Diosan anu chuámarua 'aish bucuti

ñuixuncë menu bēbáma 'aínbi ca aín bēchicēcamax Josuéñēan buáncēx anu bēbacēxa. Josuéñēan anua atux chuámarua 'aish bucuti menu buáncēx bēbatancēxuan ax quicēsabi oquin 'ai ami catamēcē 'ain ca Nucēn Papa Dios amiribishi anun uni chuámarua 'iti bana ñui quitēcēanma 'itsíanxa. ⁹ Usa 'ain cananuna 'unanin, Nucēn Papa Diosan ca aín unicamaxa ainan 'aish ax cuēēncēsabi oi ēnē menu chuámarua 'itancēx aín nētēnuira chuámarua 'aish bucuti oquin mēniocēxa quixun. ¹⁰ Uicamax cara ax cuēēncēsa oíshi 'iti sinani bēnēti a ēni, ami catamēti Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oi 'ia, ax ca Nucēn Papa Dios ñucama uniotancēx cuēēansaribi oi 'ia. ¹¹ Nucēn Papa Diosan atu ñuixuncë menu bēbáma unicama usaribiti nuxribi ami catamēcēma 'itin rabanān cananuna ainan 'aish upí oquin sinani ami catamēquin ēníma bērúancati 'ain.

¹² Cananuna 'unanin, Nucēn Papa Dios ax ca bamatimoi tsotia. Ax ca cushiira 'icēn. Usa 'ixun ca aín bananu 'aia nu 'unánmia, nun caranuna asérabi upí oquin sinani, caranuna upí oquin sinanima quixun. 'Unánmianan ca uisa cupí caranuna usoquin 'ai quixun nu 'unánmia. ¹³ Axa an unio 'aish Nucēn Papa Diosmi unēti uisa ñubi ca 'aíma 'icēn. An uni aín ñu 'acē cupí, uisa cara oti 'icē quixun 'unáncē, Nucēn Papa Dios, an ca camabi ñua unin 'aia 'unánan aín nuitu mēúa chiquinaquinma sináncē ñubi 'unania.

An aín unicama Nucēn Papa Dios ñucáxuncē, Jesucristo ñuicē bana

¹⁴ Jesús ax ca Nucēn Papa Diosan Bēchicē 'ianan, an nu Nucēn Papa Dios ñucáxuncē 'aish aín Papa Diosan nētēnu abēbi 'icēn. Usa 'icē cananuna ami

catamëquin aín bana cuati ëntima 'ain. ¹⁵ Jesús an nu Nucën Papa Dios ñucáxuncë, ax ca uni 'aish nux 'icësaribiti tëmëraíbi 'uchama 'icën. Usa 'ixun ca nuribi tëmëranan ñunshin 'atimanën 'atima ñu 'amitisa taniabi nuibaquin nu 'aquinti 'icën. ¹⁶ Asérabi ca usa 'icë quixun 'unánquin cananuna ami racuéquinma, an nu nuibacë Nucën Papa Dios a nun 'uchacama tërénquin nu 'aquinun ñucáti 'ain, an nu nuibacë cupí. Usaquin cananuna anúnu uisai cara 'icë nëtën, nuibaquian nu 'aquinun ñucáti 'ain.

II. LEVITAN RĒBUNQUI 'IASAMA CA CRISTO 'ICĒ QUICĒ BANA (5-8)

5

¹ Nucën Papa Diosan mëníosabi oquin ca judíos sacerdotenën cushicaman 'apun, judíos unicaman 'ucha 'imainun aín 'ucharibi tërëncë 'inun 'aracacë ñuina 'axunquin Nucën Papa Dios ñucáxunia.

² Usa 'ixun ca axribi uni 'icëa ñunshin 'atimanën 'apun ñu 'atima 'anun quixun tancëxun 'unan 'ixun uni itsi usaribiti 'ia 'aquinti 'unania. An ca, —usa ñu 'ati ca 'aisama 'icë —quixun 'unánquinma an ñu 'acë unicama 'imainun, —usa ñu 'ati ca 'aisama 'icë —quixun 'unánquinbi 'acë unicama aribi, ami nishquinma atux upí 'inun 'aquinti 'icën. ³ Axribi ñu 'atima 'acë 'ixun ca judíos sacerdotenën cushicaman 'apun judíos uni raírinën 'uchacama 'imainun aín 'uchacamariibi tërëncë 'inun quixun 'aracacë ñuina 'aia.

⁴ Ui uníxbi ca axbi 'iisa tani judíos sacerdotenën cushicaman 'apu 'itima 'icën. Nucën Papa Diosan

'imicëx cuni ca usai 'iti 'icën, Nucën Papa Diosan — Aaronën ca 'ën unicama 'ë ñucáxunti 'icë — quixun Moisés cásaribi oi. ⁵ Usaribiquin ca Cristonën anbi judíos sacerdotenën cushicaman 'apu 'iti sinánma 'icën. Nucën Papa Dios an

Mix camina 'ën Bëchicë 'aish xënibua 'aínbi 'ëbë 'iti 'ai,

quixun cacë, anbi ca Cristo judíos sacerdotenën cushicaman 'apu 'imiacëxa. ⁶ Èsairibi ca cuënëo bananua Nucën Papa Diosan aín Bëchicë cá bana quia:

Mix camina nëtétimoi usabi sacerdote, an 'ën unicama 'ë ñucáxunti, a 'ain, Melquisedec 'iásaribi.

⁷ Jesusan ca ënë menu 'aish abë banaquin aín Papa ñu ñucácëxa. Ñucáquin ca axa bamatimoquin a iëmiti cushiñu 'icë 'unánquin, munuma banaquin cacëxa. Usaquian ax cuëëncësabi oquin 'aquinun quixun ñucácë cupí ca Nucën Papa Diosan Jesucristo 'aquiancëxa. ⁸ Usa 'ain ca Cristonën, ax aín Bëchicë 'aishbi tëmëracë 'ixun, Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquinshi 'ati 'unáncëxa. ⁹ Ax tëmëraibi aín Papa Dios cuëëncësabi oi 'iá 'ixun ca an aín bana cuaquin ax quicësabi oquin 'acë unicama a aín 'ucha tërénquin Nucën Papa Diosnan 'aish xënibua 'aínbi abë 'inun iëmia. ¹⁰ Ax ca ësaquian Nucën Papa Diosan cá, a 'icën, —mix camina sacerdote, an 'ën unicama 'ë ñucáxunti, a 'ain, Melquisedec 'iásaribiti.

Jesucristomi catamëquin ëncë 'icë 'aish 'unánmitëcëinsa bana

¹¹ Usa 'aínu mitsu ënë banacama ñuixuinasa tancëxunbi camina mitsun asérabi upí oquin a bana cuaisama tanin. ¹² Mitsúinra a ñuicë bana

a 'unáncë 'ixun uni itsi 'unánmisa 'aíshbi camina mitsúnmi bëráma cuacë bana Jesucristo ñui quicë, a 'unánmitëcëinsa 'ain. Ënë ñu upí oquin cuacëma 'aish camina mitsux tuáratsu ñu iru piisama pain 'ixun aín títan xuma 'acësa 'ain. ¹³ Bëráma cuacë bana 'unánmitëcëinsa 'aish camina an aín títan xuma 'acë tuásaribi 'ain, uisai cara Nucën Papa Diosan uni 'iti 'icë quixun 'unáncëma 'aish. ¹⁴ An Nucën Papa Diosan bana upí oquin sinánquin an cacësabi oquin 'acë uni, an ca upí oquin 'unania, uisa ñu 'ati cara Nucën Papa Diosan iscëx asábi 'icë, uisa ñu 'ati cara 'aisama 'icë quixun. 'Unánquin ca usoquin 'aia. Usa unix ca tuá xuratsusama 'aish uni apánsa 'icën.

6

¹ Usa 'ain cananuna tuá xuratsu 'icësaíma uni apan 'icësaí 'inuxun a paínu cuacë bana Cristo ñui quicë, aíshima bëtsi ñuribi 'unánti 'ain. Cananuna a paínu 'unan banacama ësai quicë, a ñuitëcëntima 'ain: nunbi ñu 'atima 'acë cupí Nucën Papa Diosnanma 'aish bamati 'aíshbi sinanati Nucën Papa Diosmi catamëtishi iéti, ² 'imainun Jesús sinani nashimicë 'iti, 'imainun Jesúsnan 'ixun axa ami catamëcë uni itsinu nun męcën nanquin Nucën Papa Dios ñucáxunti, 'imainun camabi uníxa baísquia ca Nucën Papa Diosan an 'acë ñucama 'unánquin uisa cara oti 'icë quixun cati, acama. ³ Ësa banacama mitsu ñuixuntëcënquinma cananuna Nucën Papa Dios cuëncëbëtan bëtsi ñu mitsu ñuixunti 'ain.

⁴ Uí unícamax cara Jesucristomi catamëcë 'ixun, ax ca abë 'icë quixun 'unáncë, 'ianan Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan aín nuitu mëu

sinánmicë 'ianan, ⁵ Nucën Papa Diosan bana ca upíira upí 'icë quixun sinánquin cuanan, Nucën Papa Diosan cushi, anun cana aín nētēnu 'iti 'ai quixun sináncë, ⁶ 'ixunbi ami sinánquinbi ëni uni raírinën cuatánun —'ëx cana Jesucristomi sinántëcënima —quia, a unix ca an Nucën Papa Diosan Bëchicë i curúsocënu matáscë uníxa 'iásaribi 'icën. Usai 'icë uni ax ca amiribishi Jesucristomi sinanatëcënima. ⁷ Usa unicamax ca anu ñu 'apáti meesaribi 'icën. Ësa ca. Nucën Papa Diosan, menu 'uí 'itsa 'ibúmicëxun chabócëx ca ñu bëru 'imainun unían 'apácë ñu cotancëx tapunia, tapúanan ca tuaia. Usaía 'inúan Nucën Papa Diosan 'imicëxa 'ia ca an ñu 'apácë uni an aín naënu 'icë ñu pinuxun bitsia. ⁸ Usa 'aínbi ca bëtsi me camabi ñu 'atima, muxa, chucu, acama anu coi canicëbë anu upí ñu 'iruima. Usa 'aish ca Nucën Papa Diosan iscëx a me 'aisama 'icën. Usa 'icë ca aín 'ibun axa corucë ñucama nëënia.

Xënbua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'iti cupí bënëtima chuámarua 'iti

⁹ 'Ën nuibacë xucéantu, uni raírinën ca Nucën Papa Diosan Bëchicëmi catamëtancëxunbi ënia quixun ñuixunquinbi cananuna 'unanin, mitsux camina Jesucristo cupí ainan 'inun iëmicë 'ixun ëncëma 'aish aséabi Nucën Papa Diosan upí oquin 'aquíncë 'ai quixun. ¹⁰ Nucën Papa Dios, an ca aín sinan upí 'ixun, mitsúnmi aín unicama nuibaquin upiti bucunun 'aquianan bëríribi usoquin mitsun 'aia, manuquinma sinania. ¹¹ Usa 'aínbi cananuna anúnmi Nucën Papa Diosan nētēnu 'iti nētë utámainunmi mitsun 'acësabi oquin chiquíshquin ënquinma Nucën Papa Dios cuëncësabi oquin

'ati cuëënin. Usaquin 'aquin camina Nucën Papa Diosan nëtënu cëñútimoï abë 'iti sinánquin caínti 'ain. ¹² Mitsúxmi chiquish 'iti cananuna cuëëniman. Cananuna cuëënin, Nucën Papa Diosan aín quicësabi oquin 'aquincëxa aín uni raírinëx a ëníma ami catamëti upíti 'ia isími usaribiti 'iti.

¹³ Nucën Papa Diosbë ca camabi uni 'imainun ángelcamaribi sënëníma. Usa 'ixun ca anbi sinanatëcëntimoquin Abraham cacëxa: ¹⁴ “Ësoquin cana asérabi 'ati 'ain. Cana mi upí oquin sinánxunquin bëchicëñu mi 'imianan min rëbúnqui 'itsaira 'inun uámiti 'ain”. ¹⁵ Usaquian cacëxun ca Abrahamnën —Nucën Papa Dios quicësabi oi ca 'iti 'icë —quixun sinánquin bënëquinma, caíancëxa. Caíncëbë ca Nucën Papa Dios quicësabi oi Abrahamnën xanu tuutancëx Isaac bacëancëxa. ¹⁶ Ënëx ca ësa 'icën. Unix ca uni itsían aín bana isa asérabi 'icë quixun 'unánun quiax, aín 'apu axa asamaira 'ain, a ñui ësai quia: Nun 'apúnbi ca 'unania, 'ën mi cacë bana ënëx ca asérabi 'icën. Usai quicëbëtan ca an aín bana ca asérabi 'icë quixun 'unánquin abë cuëbicanántima 'icën. ¹⁷ Usaribiti ca Nucën Papa Dios axribi, axa ami catamëti ainan 'iti unicaman —aín quicësabi oi ca asérabi 'iti 'icë —quixun 'unánun, —xëñibua 'aínbia sinanatëcëntimoï usabi 'iti ca ënë bana 'icë —quixun quiacëxa. ¹⁸ Usa 'ain cananuna an ca ax quicësabi oquin 'aia quixun 'unánan, axa —sinanatëcëntimoquin cana mitsu cai —quicë cupí ca an asérabi usoquin 'ati 'icë quixun 'unanin. Usaquin 'unánquin cananuna 'unanin, nun nu an nu 'aquinun ñucácë 'ixun ca nu asérabi 'aquinti 'icë quixun. 'Unánan cananuna ami catamëquin —aín bana quicësabi oi cana

asérabi ainan 'aish aín nētēnu abē 'iti 'ai —quixun 'unanin. ¹⁹ Ēnēx ca ěsaribi 'icēn. An manē nunti niquincē unicaman ca aín manē nuntia bēchunan tucáncaquin amami amami buánti rabanan, manē cha manē risin tēcērēcaxun, an cushioquin tuínun quixun baca nēbētsi nipatia. A manē chan tuíncē cupí ca nunti amanu amanu cuanima. Usaribiti cananuna Cristo anu Nucēn Papa Dios 'icē anu cupí nun amanu amanu sinánbēquínquinma Jesucristomi sinánti ěntima 'ain. ²⁰ Cristo axa anua Nucēn Papa Dios 'icē anu 'ain cananuna nuxribi anu abē 'iti 'ain. Ax ca nētétimoi xēnibua 'aínbi usabi sacerdotenēn cushicaman 'apu 'aish, an aín unicama Nucēn Papa Dios ñucáxunti a 'icēn, Melquisedec 'iásaribiti.

7

Jesús ax ca Melquisedec 'iásaribiti an aín unicama Nucēn Papa Dios ñucáxuncē 'icē quicē bana

¹ Mitsux Abrahamnēn rēbúnqui 'ixun camina 'unanin, Melquisedec ax ca Salem cacē menu 'icē unicaman 'apu 'iacēxa. Ax ca sacerdote, an unicama Nucēn Papa Dios manámi 'icē a ñucáxuncē 'iacēxa. Ūsa 'ain ca bētsi menu 'icē 'apucaman Abrahamnēn xucēnan bēchicē Lot cacē, aín nētēnu 'icē unicamabē 'acánanquin ñusmotancēxun aín ñucamacēñunbi 'itsa uni 'imainun xanu 'imainun tuáribi buáncēxa. Usoquin 'acē cuabiani aín unicama buani cuanxun ca Abrahamnēnribi a suntárucama ñusmoxun abámianan anu 'icē 'apucaman buáncē unicamacēñun camabi ñu bitēcēancēxa. Bibiani cuantēcēni ca Abraham Melquisedecbē mēranancēxa. Abē mērananquin ca

Melquisedecñen, Nucën Papa Diosan ca Abraham 'aquianxa quixun 'unanquin —an ca mi upí oquin sinánxunia —quixun caquin, a Nucën Papa Dios ñucáxuancëxa. ² Usaquin cacëxun ca Abrahamñen an bëcë ñucama mësú Melquisedec 'ináncëxa. Melquisedec quicë bana ax ca “upí 'apu ca ax 'icë” qui quicë bana 'icën. Melquisedec ax ca Salem cacë menu 'icë unibu aín 'apu 'iacëxa. Salem quicë bana ax ca “bëtsi unibubë 'acananima ca chuámarua bucuia” qui quicë bana 'icën. Usa 'ain ca Melquisedec 'acánanti sináncëma 'apu 'iacëxa. ³ Melquisedec a ca uix cara aín papa 'iacëxa, uix cara aín tita 'iacëxa, añu nëtën cara bacëancëxa, añu nëtën cara bamacëxa, uicamax cara aín rara 'iacëxa, abi unin 'unánma 'icën. Usa 'ain ca judíos unibunëx —Melquisedec ax ca bamama 'icë —quia. Nucën Papa Diosan Bëchicënëx ca nëtétimoí xëñibua 'aínbi sacerdote, an unicama Nucën Papa Dios ñucáxuncë 'icën, uni Melquisedec ñui quiásaribiti.

⁴ Abraham a pain nucën rara, anbi ca abëa 'acánancë unicama ñusmoxuan bicë ñu mësú ax 'apu 'icë, Melquisedec, 'ináncëxa. Usa 'ain cananuna 'unanin, Abraham ax ca Melquisedec meu 'iacëxa quixun. ⁵ Moisés cuënëomiquin ca Nucën Papa Diosan —ësaí ca 'iti 'icë —quixun caquin ësaquin cacëxa:

—Abrahamñen rëbúnqui achúshi, Leví cacë, aín rëbúnquicamaxa sacerdote 'icë ca Abrahamñen rëbúnquicama raírinën aín ñucama mësú 'inánti 'icë —quixun. A uni camáxbi Abrahamñen rëbúnqui 'aish aín aintsi 'ixunbi sacerdotecama usaquin aín ñu 'inánun ca Nucën Papa Diosan mëníocëxa.

⁶ Usa 'aínbi ca Melquisedec, Levitan rëbúnqui 'ix-unmabi, Abrahamnën aín ñucama mësú 'ináncëxun biacëxa. Nucën Papa Diosan upí oquin sinánxuncë, Abraham, a ca Melquisedecnën aín ñu biquin — an cacësabi oquin usoquin ca Nucën Papa Diosan mi 'axunti 'icë — quixun caquin Nucën Papa Dios ñucáxuancëxa. ⁷ Uni itsían Nucën Papa Dios ñucáxuncë uni ax ca an Nucën Papa Dios ñucáxuncë uni meu 'icën. Uinu 'icë unínbi ca — usama ca — quixun caima. Usa 'ain ca Abraham Melquisedec meu 'iacëxa. ⁸ Levitan rëbúnqui, judíos sacerdotecama, a judíos unicama raírinën aín ñu mësú 'ináncë, acamax ca uni 'aish bamaia. Usa 'aínbi ca Abrahamnën aín ñu mësú Melquisedec, a ñuia uni — ax ca bamama 'icë — quicë, a 'ináncëxa. ⁹ Usa 'ain ca ësquinribi sinánti asábi 'icën: Levitan chaitiocë Abraham, an ca Melquisedec aín ñu mësú 'ináncëxa, ax a meu 'ixun. Usa 'ain ca Levitan rëbúnqui, sacerdotecama, a judíos unicaman bërí aín ñu mësú 'ináncë, acamaxribi Abrahambëtan aín ñu mësú Melquisedec 'inánsa 'icën. ¹⁰ Levitan rëbúnquicama 'aíma pain 'aishbi ca Abrahambë 'icësa 'iacëxa, aín rëbúnqui 'aish. Usa 'ain cananuna 'unanin, Melquisedec, ax ca Levitan rëbúnqui, sacerdotecama, acamabë sënënmaira cushi 'iacëxa quixun.

¹¹ Bëráma ca Nucën Papa Diosan 'amicëxun Moisésnën, uisai cara judíos unicama 'iti 'icë quicë bana cuënëocëxa. A bana Levitan rëbúnquicama, sacerdotecama 'ixun, judíos unicama 'unánminun ca Nucën Papa Diosan mëníocëxa. Usa 'ixuan Levitan rëbúnquinën 'aquincëx judíos unicama asérabi aín nuitu upí 'aish Nucën Papa Dios

quicēsabi oi 'icēbē ca sacerdote itsi Aarón 'iásama, Melquisedec 'iásaribi, Jesús uáma 'itsíanxa. ¹² Usa 'ain ca usaquin judíos unicaman 'ati bana, Levitan rēbúnquicama sacerdote 'ixun judíos unicama 'unánmicē, a 'unanibi aín sinan upíma 'ain, a ēnquin bētsi bana Jesús ñui quicē unin cuanun Nucēn Papa Diosan mēnócēxa. ¹³ Nucēn 'Ibu Jesús a ñui Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo quicē, ax ca judíos uní 'aíshbi Levitan rēbúnquima Judanēn rēbúnqui 'iacēxa. Judanēn rēbúnquinēx ca judíos sacerdote 'iti 'icē quiax ca Moisésnēn cuēnēo bana quiáma 'icēn. ¹⁴ Camabi unin ca 'unania, Nucēn 'Ibu Jesús ax ca Judanēn rēbúnqui 'iacēxa quixun. Usa 'aínbi ca Moisés sacerdote ñui, Judanēn rēbúnquinēx ca sacerdote 'iti 'icē quiax quiáma 'icēn. Levitan rēbúnquishi ca usai 'iti 'iacēxa.

¹⁵ Usa 'ain cananuna upí oquin 'unanin, Nucēn Papa Diosan ca Melquisedec 'iásaribitia sacerdote 'inun Jesúsēshi, ¹⁶ ax bamaxbi bamatēcēntimoi baísquicē 'icē, a sacerdote 'imiacēxa, Moisésnēn cuēnēo bana, Judanēn rēbúnqui ca sacerdote 'iti 'icē quicē 'aímabi. ¹⁷ A ñuiquin ca Nucēn Papa Diosan ēsaquin cacēxa:

Mix camina nētētimoí usabi sacerdote, an 'ēn unicama 'ē ñucáxunti, a 'ain, Melquisedec 'iásaribi.

¹⁸⁻¹⁹ Usai ca judíos unicama 'iti 'icē quicē bana upí 'aínbi ca anun unin sinan upí 'iáma 'icēn. Usa 'aínbi cananuna bētsi bana, Jesús ñui quicē, a cupí asérabi nun 'uchacama tērēncē 'ianan nun sinan upí 'aish Nucēn Papa Diosnan 'ain.

²⁰ Aín Bēhicē an aín unicama a ñucáxunti oquin ca Nucēn Papa Diosan sinanatēcēntimoquin

mënóçëxa. ²¹ Levitan rëbúnquinën ca 'ën unicama ë ñucáxunti 'icë quixun ca Nucën Papa Diosan sinanatëcëntimoquin cáma 'icën. Usa 'ixúnbi ca an sinanatëcëntimoquin caquin, Jesús asérabi an unicama a ñucáxunti 'imiacëxa, aín bana cuënëo ësai quicësabi oquin:

Nucën 'Ibu Diosan ca sinanatëcëntimoquin aín Bëchicë ësáquin cacëxa: Mix camina nëtétimoí usabi sacerdote, an 'ën unicama 'ë ñucáxunti, a 'ain, Melquisedec 'iásaribi, quixun.

²² Usa 'ain ca an Moisésnën cuënëo bana cuacë uni 'iásamaira oi an Jesús ñuicë bana cuacë uni Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ia. ²³ Levitan rëbúnqui sacerdotecama ca ax pain 'itancëxa bëtsix bamacëbë bamacëbë sacerdote 'icë 'aish 'itsaira 'iacëxa. ²⁴ Usa 'aínbi ca ax bamatimoí tsócë 'aish usabi sacerdote 'ixun Jesusan cuni aín unicama Nucën Papa Dios ñucáxunia. ²⁵ Ui unicaman cara a cupí abë upí 'iisa tanquin Nucën Papa Dios ñucatia, a ca Jesusan xënibua 'aínbi Nucën Papa Diosnan 'inun iëmia. A unicama Nucën Papa Dios ñucáxunux ca bamatimoí tsotia.

²⁶ Usa 'aían Jesús axira nun sacerdote 'iti ca upíira 'icën. Nucën Papa Diosan iscëx upíira 'ixun ñu 'atima 'acëma 'ianan ñu 'atima 'ati sináncëma 'ianan ax upíira sinánñu 'aish ca aín Papabë 'Apuira 'icën. ²⁷ Ax ca Levitan rëbúnqui 'icëσαι 'iáma 'icën. Atun ca camabi nëtën aín 'ucha pain tërëanan judíos unicaman 'uchacamari bi tërënun Nucën Papa Dios ñucáxunia, ñuina rëtancëxun xaróquin. Usama ca Jesús 'icën. Axbi ca camabi unin 'ucha cupí ñuina rëxun xarocësa 'itánun bamatsianxmabi achúshitishi bamacëxa. ²⁸ Usa 'ain

ca Moisésnën cuënëo bana quicësabi oi Levitan rëbúnqui, 'uchañu 'aishbi an judíos unicama Nucën Papa Dios ñucáxunti 'ia. Usa 'aínbi ca an Moisés 'inan bana xëñibucëbëtan, Nucën Papa Diosan sinanatëcëntimoquin caquin, aín Bëhicë Jesús, axa asérabi 'uchañuma 'iá 'aish usabi 'uchañuma 'ia, an aín unicama a ñucáxunun 'imiácëxa.

8

Jesús ñui quicë bana

¹ Ënë banaxa bëtsi banasama 'icëmi mitsun 'unánun cananuna ënë ñuiquin mitsu cain, an Nucën Papa Dios aín unicama ñucáxunti, Jesús, ax ca usa 'aish bërí aín nëtënu abë 'aish, Nucën Papa Diosbë 'Apu 'icën. ² Tabernáculo cacë xubu unin 'acë anuxuan Levitan rëbúnqui achúshinën judíos unicama Nucën Papa Dios ñucáxuncë 'aínbi ca anuxunma, aín nëtë anu Nucën Papa Dios 'icë, anuxunbi Jesusan nu Nucën Papa Dios ñucáxunia, Nucën Papa Diosan mëníosabi oquin. ³ An unicaman 'ucha Nucën Papa Diosan tërënnun ñuina rëcë xaronux ca sacerdotenën cushicaman 'apu an Nucën Papa Dios aín unicama ñucáxuncë 'ia. Usaribiti ca Jesús unicaman 'ucha tërëncë 'inun ñuina rëtíma, a cupía unicaman 'ucha tërëncë 'inun bamatsianxmabi bamacëxa. ⁴ Bëríbi nubë 'aish ca Jesús sacerdote 'itsianxma. Levitan rëbúnquinëxëshi Moisés quiásabi oi sacerdote 'ixun ca ñuina rëtancëxun xaroquin judíos unicama Nucën Papa Dios ñucáxunia. ⁵ —Jesucristo ax unicaman 'ucha tërëncë 'inun bamax baísquitancëxun ca ënu 'ëbë 'ixun unicama 'ë ñucáxunti 'icë — quixun sinánquin ca Nucën Papa Diosan bëráma

Jesucristo ucēma pain 'ain —Levitan rēbúnquinēn ca tabernáculo xubunuxun judíos unicaman 'ucha tērēncē 'inun ñuina rēxun xaroquin unicama 'ē ñucáxunti 'icē —quixun mēníocēxa. Tabernáculo xubu 'ati ñuiquin ca Nucēn Papa Diosan Moisés “aín bashinuxun 'ēn mi ismicēsabi oquin camina a xubu 'imainun anu 'icē ñucama 'ati 'ai” quixun cacēxa. Usa 'ain cananuna 'unanin, Jesucristo aín nētēnu abē 'ixun nu a ñucáxunti sinánquin ca judíos sacerdotenēn tabernáculonu 'icē ñucama 'anun Nucēn Papa Diosan mēníocēxa. ⁶ —Nucēn Papa Diosan Moisés cuēñēomia bana quicēsabi oi 'i ca uni Nucēn Papa Diosnan 'iti 'icē —quiáxa ax quicē bana, asamaira ca —Jesúsmi catamētishi ca uni Nucēn Papa Diosnan 'iti 'icē —quicē bana, ax 'icēn. Usa 'ain ca Levitan rēbúnquinēn unin 'ucha tērēncē 'inun 'ásamaira oquin Jesusan nun 'ucha tērēnquin Nucēn Papa Diosbē upí 'inun nu 'imia.

⁷ Usai ca judíos unicama 'iti 'icē quixun Moisésnēn cuēñēo bana quicēsabi oquin 'ai aín nuitu upí 'ain ca bētsi bana Jesús ñui quicē a Nucēn Papa Diosan mēníoma 'itsíanxa. ⁸ Nucēn Papa Diosan ca judíos unicama an cacēsabi oi 'iiama isacēxa, aín bana cuēñēo ēsai quicēsabi oquin:

Nucēn 'Ibu Dios ca quia, usai ca judíos unicama, Israelnēn rēbúnqui 'iti 'icē quixun Moisés cuēñēomia bana 'inan, 'ixunbi cana 'itsa bari inúcēbētan bētsi bana judíos unicama 'inánti 'ain. Anun 'ēn a bana 'inánti nētē ca uti 'icēn. ⁹ A banax ca judíos unicama Egipto menua buánquin uisai cara atux 'iti 'icē quixun 'ēn Moisés cá banasama 'iti 'icēn. Judíos

unicama 'aquinsa tanquinbi cana atúan 'ën bana cuaquin 'ën cacësabi oquin 'acëma cupí atu ëancën. ¹⁰ Usa 'ixunbi cana 'ëx mitsun 'Ibu Dios 'ixun mitsu cain, usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun caquin 'ën a pain 'inan bana sënëncëbëtan cana bëtsi bana judíos uni Israel unicama 'inánti 'ain. Ësai ca a bana quiti 'icën: 'Ën cana 'ën cacë bana 'ën unicaman manuquinma sinánan aín nuitu mëu upí oquin 'unánun 'unánmiti 'ain. 'Ëx cana aín Dios 'aish atúan rabicë 'iti 'ain. 'Imainun ca atux asérabi 'ën unicama 'iti 'icën. ¹¹ 'Ën unicaman ca 'ë 'unánti 'icën. Ñu 'unáncëma 'imainun ñu 'unáncë uni, apan 'imainun xucamanribi ca 'ë 'unánti 'icën. Usa 'ain ca uinu 'icë unínbi bëtsi uni, aín xucënbi, abë 'icë unibi cacëxunmabi atúnbi 'ë 'unánti 'icën. ¹² Usaía ax 'icë uni a cana ñu 'atima 'acëbi nuibaquin aín 'uchacama tërënti 'ain. Tërënxun cana manuquin aín 'uchacama sinántëcëntima 'ain.

¹³ Ësaía Cristo cupí aín unicama aín nuitu upí 'iti ñui ca Nucën Papa Dios —'ën bëráma usai ca judíos unicama aín 'ucha tërëncë 'iti 'icë quixun Moisés cuënëomia bana a camina ënti 'ai —quiax quia. Usa 'aish ca a bana sënëntishi 'icën.

**III. LEVTAN RËBUNQUINËN ÑU
'ACË CUPI UNI 'IASAMAIRA OI CA
JESUS CUPI UNI AIN 'UCHA
TËRËNCË 'IA (9-10)**

Anuax judíos sacerdotecama Nucën Papa Diosbë baná tabernáculo ñuianan Jesucristo anu Nucën Papa Dios 'icë ñuicë bana

¹ Bëráma ca Nucën Papa Diosan judíos unicaman usoquin a rabinun quixun caquin, anuxuan Levitan rëbúnquinën judíos unicama a ñucáxunti tabernáculo cacë xubu 'anun quixun cacëxa.

² An Moisés cacësabi oquin ca judíos unicaman tabernáculo 'aquin, amo rabëa aín namë 'itánun nëbëtsi chupan bëpáncëxa. Anu paín atsínti anu ca anu lamparín nanti 'imainun curi mesa, anu uni itsin pitima pán nancë, acama 'iacëxa. Anu uni aín 'ucha tërëncëma 'ianan upiti mëníocacëma 'aish atsíntima 'ain ca a 'iti Cata Upí cacë 'iacëxa.

³ Cata Upí a 'ucë ca bëtsi cata 'iacëxa. Ax ca Cata Upíira cacë, 'iacëxa. ⁴ Tabernáculo nëbëtsi rabë oquin bëpáncë chupa rapasu ca anuxun tsëpasa ñu sanutanun xaroti nancë 'iacëxa, a Cata Upíira cacë, a rapasu. A Cata Upíira cacë, anu ca bunánti, curin ratacacacë 'aish anúnribi aín namënu rocë 'iacëxa. A bunántinu ca curi 'acë chumu, anu maná cacë piti ñu 'itsamashi purucë, 'imainun Aaronën tsati 'aíshbi coo, a 'imainun maxax parúsha rabë, anu usai ca aín uni 'iti 'icë quixun Nucën Papa Diosan cuënëo, acama 'iacëxa. ⁵ A bunánti aín mapútinu ca querubín rabë, Nucën Papa Diosan suntárusa oquin curi uniocë, bësúnarabë oquin tsóncë 'iacëxa. A nëbëtsinuax ca aín pëcacë 'ucë méucüax Nucën Papa Dios banacëxa. Anu ca judíos sacerdotenën cushicaman 'apun 'aracacë ñuianen imi ánsacëxa, Nucën Papa Diosan atun 'uchacama tërënun. Ënë ñucama camina 'unáncan. Usa 'ain cananuna camaira ñuiquin mitsu caiman.

⁶ Usaquin tabernáculo xubunu 'icë ñucama mënío 'ain ca anu pain atsíncë cata, ax Cata Upí cacë, anu atsínxun judíos sacerdotenën an 'ati ñu 'aia, lamparín mëníoti, pán mesanu nanti, acama, Nucën Papa Diosan mëníosabi oquin. ⁷ Acamax ca tabernáculo cata, anu pain atsínti, anuishi atsinia. Usa 'aínbi ca cata itsi, Upíira cacë, anu judíos sacerdotenën cushicaman 'apu axëshi camabi baritian achúshi oíshi atsinia. Anu atsínquin ca 'aracacë ñuinanën imi buania, aín 'uchacëñuan judíos unicaman 'uchacamaribi Nucën Papa Diosan tērēnun quixun ánscaquin. ⁸ Nun nu a ñucama sinania ca Nucën Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan nu ësaquin 'unánmia, anu pain atsínti cata anuxun atun 'acësabi oquian camabi nētēn ñu 'acëbë ca judíos unicamax Cata Upíira cacë, anu Nucën Papa Dios 'icë, anu abë bananux atsinima. ⁹ Usai ca 'ia quixun 'unánquin cananuna sinanin, Moisés quicësabi oquin ñuina rēxun xaroquinbi ca a unicaman, aín nuitu ca Nucën Papa Diosan iscëx asérabi upí 'icë quixun 'unanima. Usaribi cananuna nux 'ai quixun cananuna sinanin. ¹⁰ Nucën Papa Diosan ca usoquin judíos unbunën 'ati ñuiquin bētsi bētsi ñuina nami pitima 'imainun amiribi amiribi mēchucati, usa ñucama 'anun quixun mëníocëxa. Usai a banacama quicësabi oi 'ibi ca atun nuitu upí 'ima.

An Jesucristo xuisama pain 'aían judios unbunën usa ñucama 'anun ca Nucën Papa Diosan mëníocëxa.

¹¹ Usa 'ain ca Cristo ënë menu uá 'aish anu Nucën Papa Dios 'icë, anu cuantëcëancëxa. Ënë menuax cuantëcëan 'aish ca anua Nucën Papa Dios

'icë, anu 'icë sacerdote, an Nucën Papa Dios nu ñucáxuncë, a 'icën. Anu ax sacerdote 'icë ax unin 'acëma 'aish ca ënë nëtënu 'icë tabernáculosamaira 'icën. ¹² Tabernáculonu 'icë cata Upíira cacë, anua sacerdotenën cushicaman 'apun chivo 'imainun vaca bacë rëxun aín imi buan 'aínbi ca Jesucristo aín imi 'apati bamatancëx baísquiax, anuira Nucën Papa Dios 'icë anu cuancëxa. Anu ashiti cuan 'ixun ca nun 'uchacama tërëncë 'aishnu xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosnan 'inun nu 'imia. ¹³ Judíos unicaman ca aín 'ucha cupí chivo ímainun vaca bacë, tabernáculo xubunu buánxun rëxun judíos sacerdotenën a xaroxúnun 'inánia. 'Ináncëxun ca sacerdotenën a ñuinacan imi bianan aín nami xaroxun aín chimapu bixun a unicamanu sácaia. Usoquian 'acëx aín 'ucha tërëncë 'aishbi ca 'uchatëcënima 'inúan 'acëma 'icën. ¹⁴ Ñuina rëcë aín imi cupí uni 'icësamaira oi cananuna Cristo bama cupí nun 'ucha tërëncë 'aish upí 'iti 'ain. Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí, axa usabi 'iá 'aish usabi 'icë, ax abë 'ain ca Cristo, ax 'uchañuma 'aishbi bamsianxmabi, nun 'uchacama tërëncë 'inun bamacëxa. Xëñibua 'aínbi abë 'itimoinu bamati 'icëbi ca nun 'uchacama tërënquin, ax aín imi 'apati bama cupí, Nucën Papa Dios, axa bamatimoi tsócë, a rabinu ax cuëncësabi oi 'inun nu 'imia.

¹⁵ Usa 'ain ca Nucën Papa Dios quiásabi oi, an Cristomi catamënun sinánmicë unicama xëñibua 'aínbi abë 'inun Cristo bamacëxa. An Moisésnën cuënëo bana cua nucën raracaman 'ucharibi ca Cristo bama cupí, tërëncë 'icën. Usa 'ain ca Moisésnën cuënëo bana 'iásama Cristo ñui quicë bana 'icën. ¹⁶⁻¹⁷ Unin ca uin cara ax bamacëbëtan aín ñu bití 'icë quixun ñuiquin, —usai ca 'iti 'icë

—quicē quirica mēñoia. Usa 'aínbi ca a uníxa bamacēma pain 'ain, aín ñu bētsi uninanma 'icēn. Aín 'ibúxa bamacēbē cuni ca aín ñucama asérabi bētsi uninan 'ia. ¹⁸ Usaribi oquin ca 'aracacē ñuina aín imi 'apati bamacēbētainshi Nucēn Papa Diosan judíos unicama aín 'uchacama tērēnquin manúmiacēxa. ¹⁹ Nucēn Papa Diosan cacēsabi oquin ca Moisésnēn a banacama ñuiquin judíos unicama catancēxun vaca bacē imicēñun chivo imi bixun 'unpáxcēñun mēscutancēxun ro, hisopo cacē, aín xo, xónsa carnero rani 'acē risi anun tēcērēcacē a chabóquin, cuēñēo banami 'anan uncamamiribi ánsacēxa. ²⁰ Ansaquin ca judíos unicama cacēxa: “Ēñē imi ánsacē isquin camina 'unánti 'ain, Nucēn Papa Diosan ca asérabi ax quiásabi oquin mitsun 'ucha tērēnquin, mitsúxmi aín uni 'imainun ax mitsun Dios 'ixun mitsu sinánxunia” quixun. ²¹ Usaribi oquin ca Moisésnēn tabernáculō xubu 'imainun aín Cata Upí anu 'icē ñucama anun Nucēn Papa Dios rabiquin ñu 'ati, acamamiribi a ñuina imi ánsacēxa. ²² Usa 'ain ca usoquin ca judíos sacerdotenēn 'ati 'icē quixun Moisésnēn cuēñēo bana quicēsabi oquin, anun Nucēn Papa Dios rabiti ñucama ami imi ánsacē 'iacēxa, a ñuxa Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'inun. Ñuina bamacēbēma ca judíos unin 'ucha tērēncēma 'iá 'itsíanxa. Usaribiti ca Jesús bamama 'ain unin 'ucha tērēncēma 'itsíanxa.

Bamax Cristo baísquia cupíshi unin 'ucha tērēncē 'iti 'icē quicē bana

²³ Usaria Jesucristo anua Nucēn Papa Dios 'icē anu atsínti tani ca unin 'acē tabernáculō xubu aín

Cata Upíira cacë, anu judíos sacerdotenën cushi-caman 'apu atsíancëxa. Usai Jesucristo 'iti 'ain ca a ñucama Nucën Papa Diosan upí isnun 'aracacë ñuinanën imi anu a sacerdotenën ánsacëxa. Usa 'aínbi cananuna ñuinanën imi ánsacë cupíma, Jesucristonëxbi aín imi 'apati bama cupíshi anua Nucën Papa Dios 'icë anu nux abë 'iti 'ain. ²⁴ Ax ca tabernáculo, anua Nucën Papa Dios 'icë tanquian unin 'acë, anuma, anua Nucën Papa Dios 'icë anubi atsíancëxa, anuxuan nu Nucën Papa Dios ñucáxuncë anu. ²⁵ Judíos sacerdotenën cushi-caman 'apu ax ca tabernáculo xubu aín Cata Upíira anu camabi baritia achúshitishi, aín imima, 'aracacë ñuinanën imi ánscai atsinia. Usa 'aínbi ca Cristo, anua Nucën Papa Dios 'icë, anu 'itsai atsínima. ²⁶ 'Itsai atsínux ca 'itsai bama 'itsíanxa. Usa 'aínbi ca Cristo aín uti nëtë sënëncëbë uní 'inux uá 'aish bamatsianxmabi achúshitishi unin 'ucha cupí bamacëxa. ²⁷ Ënë nëtënu 'icë camabi unix ca achúshitishi bamati 'icën. Usa 'icë ca aín ñu 'acëcama 'unánquin Nucën Papa Diosan uicamax cara aín nëtënu abë 'iti 'icë quixun canan uicamax cara anu abë 'itima 'icë quixun cati 'icën. ²⁸ Usaribiti ca Cristo ënë menuax achúshitishi bamacëxa. Ax 'uchañuma 'aishbi ca camabi unin 'ucha ainansa 'aish tērēncë 'inun bamacëxa. Bamatancëx baísquitancëx ca aín Papa Diosnu cuan 'aish amiribishi ënë nëtënu utēcēnti 'icën. Camabi unin 'ucha cupí bamatēcēni aima ca an aín uti caíncë unicama abëa 'inun bitsi utēcēnuxun 'aia.

10

¹ Jesucristoa ënë menu utancëx unicaman 'ucha cupí usai 'iti tanquian judíos unicaman aín 'ucha cupí castíancëma 'inuxun 'aracacë ñuina 'anun ca

Nucën Papa Diosan mëníocëxa. Usoquin mëníocë 'ain ca judíos unicaman Nucën Papa Diosbë upí 'iisa tanquin camabi baritia 'aracacë ñuina 'axun xaroia. Usoquin 'acë 'aínbi ca aín nuitu aséabi 'uchatëcëntimoquin upí 'inun mëníocëma 'icën. ² Aín 'ucha tērēncē 'ianan aín nuitu aséabi upí 'imicē 'ain ca judíos unicaman Nucën Papa Diosan isnun quixun 'aracacē ñuina amiribi amiribi 'á 'itsíanma. Usoquin 'aracacē ñuina 'acē cupía aín 'ucha tērēncē 'aish aín sinan aséabi upí 'ain ca 'aracacē ñuina rēmitëcēnti sináncëma 'itsíanxa. ³⁻⁴ Vaca bacē 'imainun chivo rēxun xaroanan aín imi áñscacē 'aínbi ca a unicama aín sinan ashiquin upí 'inun mëníocëma 'icën. Usa 'ain ca judíos unicaman camabi baritia ñuina rēmiquin —'ēn sinan ca aséabi upíma 'icē —quixun sinántëcēnia. ⁵ Usa 'ain ca Cristonēn ēnē nētēnu uquin aín Papa Dios ësaquin cacëxa:

Ñuina unin rēxun xaroti cuēēnquinma camina 'ëx uni 'aish unicaman 'ucha cupí bamati mēnion. ⁶ Aín 'ucha cupía unin ñuina rēxun mi xaroxuncē a camina cuēēniman. ⁷ Usa 'ain cana mi can: 'Ēn Papa Dios, mix cuēēncēsabi oquinshi 'anux cana ēnē nētēnu ain, min bana cuēēno quicēsabi oi.

⁸ Moisésnēn cuēēno bana, aín 'ucha tērēncē 'inun ca unin ñuina rēxun xaroti 'icē quicē 'aínbi ca Cristonēn aín Papa Dios cacëxa, “aín 'ucha cupía unin ñuina rēxunmi xaroxuncē a camina cuēēniman”. ⁹ Catancëxun ca Cristonēn ësaquinribi aín Papa Dios cacëxa: “Ēn Papa Dios, mix cuēēncēsabi oquinshi 'anux cana ēnē nētēnu ain”. A bana cuēēnosabi oi utancëxa Cristo camabi

unin 'ucha cupí bama 'ain ca bërí unin aín 'ucha cupí ñuina rëxun xarotëcëntima 'icën. ¹⁰ Jesucristo aín Papa Dios cuëncësabi oi, bamatsianxmabi achúshitishi bama 'ain cananuna nux Cristo bama cupí Nucën Papa Diosan iscëx nun 'ucha tërëncë 'aish asérabi ainan 'ain.

¹¹ Judíos sacerdotecaman ca camabi nëtën 'uchañu unían bëxuncëxun aín 'ucha tërëncë 'inun 'aracacë ñuina rëxunia. Usoquian 'acëbëbi ca aín nuitu upíma usabi 'ia. ¹² Usa 'aínbi ca Jesucristo achúshitishi camabi unin 'ucha tërëncë 'inun bamax baísqitancëx anu aín Papa 'icë anu abë 'Apu 'aish aín mëqueu 'i cuancëxa. ¹³ Anu 'aish ca axa ami nishcë unicama a Nucën Papa Diosan 'ibuamimainun anua Nucën Papa Dios 'icë anu 'icën. ¹⁴ Usa 'ain ca achúshitishi bama 'ixun axa ami catamëcë unicama aín 'ucha tërëanan nëtétimoia abë upí 'inun 'imia. ¹⁵ Usa ca quixun ca aín Bëru Ñunshin Upitan nu 'unánmia, ësai ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo quia quixun nu sinánmiquin:

¹⁶ Èsoquin cana 'ëx mitsun 'Ibu Dios 'ixun mitsu cain, usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun caquin 'ë a pain 'inan bana sënëncëbëtan cana bëtsi ațu 'inánti 'ain. Èsai ca a bana quiti 'icën: 'Ën cana 'ën cacë bana 'ën unicaman aín nuitu mëu upí oquin 'unánan manuquinma sinánun 'unánmiti 'ain.

¹⁷ Quianan ca ësairibi a bana quia:

Aín ñu 'atima 'acëcama tërënxun cana manuquin aín 'uchacama sinántëcëntima 'ain.

¹⁸ Usa 'aian unin 'ucha sinántëcëntimoquin tërëncë 'inun Cristo bama 'ain ca unin aín 'ucha tërëncë 'inun 'aracacë ñuina rëxun xarotëcëntima 'icën.

*Cristonan cupí abë banaquin Nucën Papa Dios
ëntima ñui quicë bana*

19 'Ën xucëantu, Jesucristo aín imi 'apati bama cupí nun 'uchacama tērēncē 'ianan Nucën Papa Diosnan 'aish cananuna —Cristo cupí ca Nucën Papa Diosan nux banaia cuati 'icē —quixun sinani racuētima abë banati 'ain. 20 Bamax baísquitancēx aín Papan nētēnu abë 'i cuan 'ixuan, Jesusan nu 'aquincēx cananuna ax bamatimoi tsócē Nucën Papa Dios, abëbi banati 'ain, nucën rara judíos unicama 'iásamai. 21 An Nucën Papa Diosan unicama a ñucáxuncē ax ca Jesús 'icēn. 22 A cupí nun 'uchacama tērēncē 'aish cananuna uisa ñu cara 'aisama 'icē quixunu 'unánquin mēníocē 'aish asérabi ax cuēēncēsabi oi 'iisa tani Nucën Papa Diosbē banati 'ain, an ca cuati 'icē quixun 'unani. Ax Nucën Papa Diosbē banai tabernáculo xubunu atsínux ca sacerdote aín 'ucha tērēncē 'ianan upiti nashi mēníocacēxa. Usaribiti cananuna Jesucristo cupí chucacēsa 'aísha nun nu-itu, nun sinan upí 'ain Nucën Papa Diosbē banain. 23 —Nucën Papa Diosan ca aín quicēsabi oquin nu upí 'imianan nux aín nētēnu abë 'inun 'imia —quixun 'unánquin cananuna asérabi ami catamēquin aín bana ēnquinma an nu cacēsabi oquin 'aquin bētsi uniribí —Nucën Papa Diosan ca ax quicēsabi oquin, usoquin nu 'aquinia —quixun ñuixunti 'ain. 24 Camaxunbi cananuna uisai caranuna bētsibē bētsibē nuibananan Nucën Papa Dios cuēēncēsabi oquin ñu 'anun 'aquiananti 'ain quixun sinánti 'ain. Sinántancēxun cananuna asérabi usoquin 'ati 'ain. 25 Usabi 'icē aísha bētsi bētsi uni axa Jesucristomi catamēcē uni-

camabë timëtisama tancëbëbi cananuna nux usai 'ima, aín unicamabë timéanan bëtsibë bëtsibë Jesucristomia catamënun 'aquiananti 'ain, Jesucristo utécënti nëtë ca 'urama 'icë quixun sinani.

²⁶Jesucristomi catamëcë 'ixunbi nunbi 'aisa tanquin ënquinma ñu 'atima amiribi amiribi 'ai cananuna nun 'ucha tërënnun Jesucristomi catamëti cuëncëma cupí nun 'ucha tërëncëma 'aish usabi 'iti 'ain. ²⁷Usa 'icë, anun an camabi unin ñu 'acë isti nëtën Nucën Papa Diosan ax cuëncësa oi 'iisama tani ami nishcë unicama 'acësaribi oquin nuribi 'uchoquin manë tsinu 'imicëx cananuna nux abë 'itimoí 'iti 'ain. ²⁸An usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun Moisésnën cuënëo bana quicësabi oquin 'acëma uni a ñuía, rabë 'imainun achúshi uni —asérabi ca usa 'icë —quicëbëtan ca nuibati sinanaquinma a uni uni itsin 'aia. Rabë uníxëshia a ñui usai quicëbëtanribi ca usaquin 'aia. ²⁹A unia usoquin 'ásamaira oquin ca axa aín Bëchicë 'imainun aín Bëru Ñunshin Upími 'atimati banacë uni a Nucën Papa Diosan castícanti 'icën. Nucën Papa Diosan Bëchicë, axa unicama 'uchañu 'icëbi iëminux aín imi 'apati bama, a ami 'atimati bananan Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí an uni nuibaquin 'aquincë ami 'atimati banacë, a unicamax ca an Moisésnën cuënëo bana 'acëma unia 'acësamaira oquian Nucën Papa Diosan castícancë 'iti 'icën. ³⁰Cananuna 'unanin, ësai ca Nucën 'Ibu Dios quiacëxa quixun: “Uix cara 'uchaia, a cana 'ënbi uisaira oquin carana 'ati 'ai usoquin 'ati 'ain”. Èsairibi ca quiacëxa: “Uinu 'icë 'ën unicaman cara 'ëx quicësabi oquin 'acëma 'icë a cana 'ën uisa carana oti 'ai usoquin 'ati 'ain”. ³¹Usa 'ain cana-

nuna nun 'ucha ëncëma 'aish, Nucën Papa Diosan ca ax cushiira 'ixun uisaira oquin cara 'ati 'icë usoquin nu 'ati 'icë quixun sinani ami racuëti 'ain.

³² Jesucristomi catamëtabatia, unin mitsu bëtsi bëtsi oquin tëmëramicëxunbi camina bënëquinma tanshiacën. Usaími mitsux 'ia a camina sinánti 'ain.

³³ Mitsu raírinëx camina unin mitsumi cuaiquin 'itsa unin ismainun mëëcë 'iacën. Usai 'imainun ca axa Cristomi catamëcë uni raírinën mitsux usai 'icë isi masá nuituquin ënquinma 'aquiancëxa.

³⁴ Usa 'ixun camina Jesucristomi catamëcë cupía sipuacë unicama nuibaquin 'aquiancën. Mitsumi nishquian mitsun ñu bicancëbëbi camina masá nuitutíma usabi cuëëancën. —Ënë nëtënuax ñuñu 'aish cuëëncësamaira oi cana Nucën Papa Diosnan 'aish aín nëtënu nëtétimoi abë 'iti 'ai —quixun sinani camina cuëëancën. ³⁵ —Usai cana 'iacë —quiax manúquinma camina min 'acësabi oquin Jesucristomi catamëti ëntima 'ain. Ami catamëcë 'aish camina a cupí nëtétimoi abë Nucën Papa Diosan nëtënu 'iti 'ain. ³⁶ Jesucristo ucëbë ax quicësabi oi Nucën Papa Diosan nëtënu abë 'in-uxun camina uni itsían mitsu tëmëramicëxbi a taníma usabi Cristomi catamëquin ax cuëëncësabi oquin 'ati 'ain. ³⁷ Ësai ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo quia:

Xëniabutíma ca ax bënëtishi uti 'icën. A nun caíncë ax ca nëtëbutima uti 'icën. ³⁸ 'Ën iscëxa ax upí 'icë 'ën unicamax ca tëmëraibi 'ëmi catamëti tsóti 'icën. Usa 'aínbi cana an 'aquinbi racuëquin 'ën bana ëncë uni a isi cuëëntima 'ain”.

³⁹ Usaía an aín bana 'aquinbi ëncë uni ax Nucën Papa Diosan nëtënu abë 'itima 'aínbi cananuna

nun ami catamëquin ëncëma 'aish, aséabi Nucën Papa Diosnan 'aish aín nëtënu abë 'iti 'ain.

**IV. CRISTO UCËMA PAÏN 'AIN CA
JUDIOS UNI RAIRINËX ASERABI
NUCËN PAPA DIOSMI
CATAMËACËXA QUIAX QUICË
BANA (11-13)**

11

Usaía judíos unicaman rara raírinëx Nucën Papa Diosmi catamëa bana

¹ Nun Nucën Papa Dios isquinmabi cananuna aséabi ca anu 'icë quixun 'unanin. Aín bana ca cëmëma aséabi 'icë quixun sinánquin cananuna 'unanin, an ca aín quicësabi oquin 'ati 'icë quixun. Usaquin ca axa ami catamëcë unicaman 'unania.

² Nucën Papa Diosan ca axa quicësabi oquin 'ati 'icë quixun sinánquian, ami catamëquin nucën raracaman ñu 'aia isi ca Nucën Papa Dios cuëëancëxa.

³ Ënë nëtëcamax ca Nucën Papa Dios quicëbëshi an sináncësabi oi uniacëxa. Uisa ñu 'aíma 'aínbi ca an unin iscë ñucama uniocëxa. Usoquin unioia isáma 'ixunbi cananuna a bana acama ñuiquin cuënëo a isquin, usai ca 'iacëxa quixun 'unanin.

⁴ Bërí nëtënma ca Adanën bëchicë, Abel, an ami sinánquin Nucën Papa Dios quicësabi oquin a rabiquin 'aracacë ñuina rëxun xaroxuancëxa. Usomainunbi ca aín xucën Cainan aín cuëëncësa oquinshi aín ñu bimishi Nucën Papa Dios xaroxuancëxa. Cainan usoia isi ca Nucën Papa Dios cuëëanma 'icën. Abelnëan 'axuncëxun isi cuni

ca cuëëancëxa. Abel bama 'aínbi cananuna — Abelnën ca aséribi Nucën Papa Diosmi catamëquin ax quicësabi oquin 'acëxa —quixun sinanin.

⁵ Ënënsaran nëtënma ca Enoc cacë uni, amia catamëcë cupía anun Nucën Papa Dios cuëëncë 'iacëxa. Usa 'icë ca ënë menuax bamaima aín nëtënu 'inun Nucën Papa Diosan buáncëxa. Buáncë ca unin mërama 'icën. Usoquin buáncëma pain 'aish ca Nucën Papa Dios Enocnën cuëëancëxa quiax ca aín bana cuënëo quia. ⁶ Uicamax cara Nucën Papa Diosbë banatisa tania, uicamax cara ainan 'iisa tania, an ca —Nucën Papa Dios ca aséribi anu 'icë —quixun sinánti 'icën. Sinánan ca —an ca 'ën ñucácëxun cuati 'icë —quixun sinánti 'icën. Usaía ax aséribi ami catamëcë uni anun cuni ca Nucën Papa Dios cuëënia. Axa ami catamëcëma unin ca Nucën Papa Dios cuëënmima.

⁷ Ënënsaran nëtënmaribi ca Noénën ami catamëquin —Nucën Papa Dios quicësabi oi ca 'iti 'icë —quixun 'unáncëxa. 'Unáncë 'icë ca Nucën Papa Diosan Noé cacëxa, —camabi uníxa 'aisamairai 'uchacë cupí cana unían usai ñu 'iti sináncëbëtanmabi camabi me baca mapumiquin cëñuti 'ai —quixun. Nucën Papa Diosan bana ca aséribi 'icë quixun 'unánquin ca Noénënshi, 'itsa 'uí 'ibúcëma pain 'aínbi aín manë nunti chaira anua aín aínsi 'ibucama atsínmiti 'acëxa, Nucën Papa Diosan a cacësabi oquin. An usoquin 'aia iscë unicama ca —ënë menu 'icë unicama 'aisamairai 'uchacë cupí ca Nucën Papa Diosan cëñuti 'icë —quixun Noénën ñuixuancëxa. Nucën Papa Dios quicësabi oi ca 'iti 'icë quixun sinánquian Noénën, an cacësabi oquin 'aia isi ca Nucën Papa Dios

cuëëancëxa.

⁸ Bërámaribi ca Abraham cacë uni aribi ami catamëcë 'icë Nucën Papa Diosan cacëxa:

—Camina min me ëbiani, bëtsi me 'ura 'icë, anu 'i cuanti 'ain. Min rëbúnquicamanan ca a me 'iti 'icën. Cacëx ca Abraham uinu cara a me 'icë, uisa me cara quixun 'unánxmabi, aín me, Ur cacë, anuax cuancëxa, Nucën Papa Diosan ca an cacësabi oquin 'ati 'icë quixun 'unani. ⁹ Nucën Papa Diosmi catamëcë 'aish ca Abraham a me, a Nucën Papa Diosan a ñuixuncë, anu bëbatancëx anu tsoócëxa. Anu 'aísh ca aín menumabia uni tsócësa 'iacëxa. Anu 'aíshbi ca upí oquin xubuoíma, chupa 'acë xubunuishi 'iacëxa. Usaribiti ca aín bëchicë Isaac 'imainun Isaacnën bëchicë Jacob, acamaxribi 'iacëxa. —Abraham, mix camina 'ënan 'iti 'ain, min rëbúnquicamaribi ca 'ën uni 'iti 'icë —quixun ca Nucën Papa Diosan Abraham cacëxa. Usaribi oquin ca Nucën Papa Diosan Abrahamnën bëchicë, Isaac, 'imainun Isaacnën bëchicë, Jacob, cacëxa. ¹⁰ Usaquin cacëxun ca Abrahamnën 'unáncëxa, —Nucën Papa Diosan, usai ca 'iti 'icë quixun mënío 'ain cananuna ënë menu tsócë 'aíshbi Nucën Papa Diosnan 'aish, an sináncësabi oquin mënío aín nëtë anu 'iti 'ai quixun. Usaquin sinani ca cuëëancëxa.

¹¹ Abrahamnën xanu, Sara, anribi ca Nucën Papa Diosan Abraham cacësabi oquin, caniacëquinbi tuacëxa, Nucën Papa Dios quicësabi oi cana 'iti 'ai quixun sináncë cupí. Usai tuutancëx ca Sara bëbu tuá, Isaac cacë, bacëancëxa. ¹² Usa 'ain ca, Abraham caniacëcëra 'aíshbi bëchicëñu 'iacëxa. Aín bëchicënën rëbúnqui ca 'itsaira 'iacëxa. Naínu 'icë 'ispacama cananuna tupúncasmati 'ain.

Parún papa cuëbí 'icë masiribi cananuna tupúntima 'ain. Usaribiti ca Abrahamnën rëbúnqui 'aisamaira 'aish unin tupúntisama 'iacëxa.

¹³ Abraham, Sara, Isaac, Jacob, acamax ca Nucën Papa Diosan ñuiasa oi 'icëma pan 'ain bamacëxa. Usa 'aínbi ca aín bamati nëtë sënëntamainun masá nuituquinma cuëenquin, Nucën Papa Diosan nu cacësabi oi ca nun rëbúnqui 'iti 'icë quixun 'unáncëxa. Usaquin 'unani ca ësai quicësa 'iacëxa: nux ënë menu 'icë 'aishbi cananuna uníxa aín menumabi bëtsi menu cuanúxbi tsócësa 'ain. ¹⁴ Usaia quiása

'ain cananuna 'unanin, a unicamax a menu bucuxunbi ca —ënë menu 'iti unima, bëtsi menu 'iti uni cananuna nux 'ai —quixun sináncëxa.

¹⁵ Anuaxa cuancë me, Ur cacë, anu cuantëcëinsa tani ca Abraham anu cuantëcëan 'itsíanxa.

¹⁶ Cuantëcënti 'aíshbi ca anu cuantëcëinsama tancëxa. A menu 'icësamaira oi bëtsi nëtë, upíira a Nucën Papa Diosan atu mëníoxuncë, anu 'iti ca cuëëancëxa. Usa 'ain ca Nucën Papa Dios —'ëx cana atun Dios 'ai —quixun sinani cuëënia. Usai cuëenquin ca anua atux abë 'iti nëtë mëníocëxa.

¹⁷⁻¹⁸ Abraham ca —asérabi ca Nucën Papa Diosan aín quicësabi 'oquin 'ati 'icë —quixun 'unani ami catamëacëxa. Èsai ca 'iacëxa. Nucën Papa Diosan ca Abraham cacëxa: “Min bëhchicë Isaacnën rëbúnqui ca asérabi 'itsaira 'ianan 'ënan 'iti 'icë” quixun. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan —asérabi cara Abrahamnën 'ën cacësabi oquin 'ati 'icë —quixun 'unántisa tanquin, Abraham cacëxa—min camina 'aracacë ñuina 'axunquinma, min bëhchicë Isaac abi 'ë rabiquin 'ë 'axunti 'ai —quixun. Cacëxun ca usoquin anuxun 'atinu Isaac

buáncëxa. ¹⁹ Buánquin ca sináncëxa:

—'Ën bëchicë achúshi, Isaac, aín rëbúnqui ca aséjabi 'itsaira 'iti 'icën, Nucën Papa Diosan 'ë cacësabi oi. Usaía 'inun ca bamacëbi baísqumiti 'icë —quixun. Usaquin sinánquian Nucën Papa Diosan cacësabi oquin Abrahamnën 'ati 'aíshbi ca Nucën Papa Diosan xucëxun ángelnën Abraham cacëbë Isaac bamati 'aíshbi iëacëxa.

²⁰ Usa 'ain ca Isaacnëribe, —Nucën Papa Diosan ca aín quicësabi oquin 'ati 'icë —quixun 'unánquin, aín bëchicë rabë, Jacob 'imainun Esaú, —Nucën Papa Diosan ca an 'ë cacësabi oquin mitsu 'aquinti 'icë —quixun caquin atu Nucën Papa Dios ñucáxuancëxa. ²¹ Jacobnëribe, —Nucën Papa Diosan ca aín quicësabi oquin 'ati 'icë —quixun 'unánquin ca aín bamati sënëncëbëtan, xëni 'aish, aín tsatimi cëpíxun aín xuta Josénën bëchicë rabë, —Nucën Papa Diosan ca an 'ë cacësabi oquin mitsu 'aquinti 'icë —quixun caquin atu Nucën Papa Dios ñucáxuancëxa. ²² José, Egipto menu 'ixun ca —ax quicësabi oquin ca Nucën Papa Diosan nun rëbúnqui Egipto menua nun nëtë, Canaán, anu 'itëcënun buánti 'icë —quixun sinánquin aín aintsi cacëxa: Ënë nëtënuax nun nëtënu cuanquin ca mitsun rëbúnquinën 'ën xoribi buánxun anu maínti 'icë quixun.

²³ 'Itsa baritia Egipto menu Jacobnën rëbúnquicama 'icëbë ca a menu 'icë 'apu, Faraón cacë, ax Jacobnën rëbúnquimi nishacëxa. Nishi ca bëbu tuácama bërí bacëncë —ax ca bamati 'icë —quiacëxa. Quicëbëtanbi ca achúshi bëbu tuá, Moisés cacë, aín papabë aín tita Nucën Papa Diosmi catamëti, Faraónmi racuëquinma —ënë

tuá ca upíra upí 'icën, usa 'ain cananuna 'apun bana tanquinma unëti 'ai —quixun sináncëxa. Usaquin sinánxun ca rabë 'imainun achúshi 'uxën Moisés unëacëxa. ²⁴Usaquin unëcë 'icë ca a 'apun bëchicënën Moisés aín tuása 'inun caniocëxa. Usa 'aínbi ca Moisés canitancëx a 'apun bëchicënën tuása 'iisama tancëxa. ²⁵Ca sináncëxa, Egiptonu 'icë 'apu ënëbë 'aish cana aín xutasa 'aish 'ëx camabi ñuñu 'iti 'ain. Usa 'aínbi ca Egipto menu 'icë unicama ënën Nucën Papa Dios cuëencësama oquin ñu 'atimashi 'ati cuënënia. Usaquin 'anan ca axa Nucën Papa Diosmi sináncë unicamaribi 'atimoia. Usaquin sinani ca ax Egiptonu 'icë 'apun xutasa 'itsíanxbi aín aínsi judíos unicama, a Nucën Papa Diosan ainan 'inun caíscë, acamabë tëmëraibi 'iti cuëëancëxa. ²⁶Cuëënquin ca sináncëxa, Egiptonu 'icë unicamax ñuñu 'aish cuëencësamaira oi cana 'ëx Nucën Papa Diosmi sináncë 'aish tëmëraibi cuëenti 'ain. Cristonan 'icëa unin 'atimocëx tëmëraibi aín unicama cuëencësaribi oi ca Moisés tëmëraibi Nucën Papa Diosan unicamabë 'i cuëëancëxa. Ax ca —Nucën Papa Diosan ca ax quicësabi oquin nu ainan 'aish aín nëtënu abë 'inun 'ímia —quixun 'unani ami catamëti cuëëancëxa.

²⁷—'Ën bërúnbi isquinmabi cana Nucën Papa Dios ca asérabi 'ëbë 'icë quixun 'unani —quixun sinani ca Moisés ami catamëti Egipto menuax Madian cacë menu cuancëxa, racuëtima ax cuancëbëa 'apu nishtánunbi.

²⁸Madianuax Egipto menu quantëcëntancëxun ca Moisésnën —Nucën Papa Diosan ca ax quicësabi oquin asérabi 'ati 'icë —quixun sinánquin, an cacësabi oquin judíos unicaman xubucama 'unánti

oquin, aín xëcuë ëman carnero imi shimiácëxa, Nucën Papa Diosan ángelnën atun rëcuën bëchicëcama 'atin rabanan. ²⁹ Egipto menuax cuani ca judíos unicama —Nucën Papa Diosan ca ax quicësabi oquin nu 'aquinia —quixun sinani parún papa Xonsa cacë, a nëbëtsi me racácëbë sicaracëacëxa, me ësquicënu cuancësabiquiani. Atúxa usai cuancëbë ca axa atu catícabiani cuancë Egiptonu 'icë suntárucamax —nuxribi cananuna usai sicaracëti 'ai —quixun sinanx cuanibi, 'unpax anu racátëcëncëbë bacamiquiacëxa.

³⁰ Judíos unicama Egiptonuax cuantancëx anu atux cuancë me anu bëbatancëxun, a mecama 'ibuanux ca Nucën Papa Diosmi catamëti aín quicësabi oi judíos suntárucama siete nëtë, Jericó cacë ëma ratanarati cuainácëti niacëxa. Nicëbë ca Nucën Papa Diosan sinanënsi, a ëma anun cënëcë, ax rurucubuacëxa. ³¹ A cënë rurucubúcëbëa anu 'icë unicama an Nucën Papa Diosan bana cuacëma 'aish cëñúmainun ca 'atima xanu Rahab cacë, axëshi 'iacëacëxa, an Nucën Papa Diosmi sinánquin judíos unibunën xucë uni rabé 'aquincë cupí.

³² ¿Uisaquinribi carana mitsu cati 'ain? Gideón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel, acama 'iá 'imainun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicamaribi mitsu ñuixunquinbi cana sënëontima 'ain. ³³ Raíri unínribi ca Nucën Papa Diosmi catamëquin —an ca nu 'aquinia —quixun 'unánquin bëtsi 'apun suntárucamabë 'acananquin ñusmocëxa. Raíri uniribi 'apu 'ixun ca Nucën Papa Diosmi sinánquin a unicama upiti bucunun, upí oquin 'aquiancëxa. Ami sinania ca a unicama ax quicësabi oquin Nucën Papa Diosan 'aquiancëxa.

Raíriribi ca ami nishquian, unin 'inun pinun quixun aín cēnēnu niabi, Nucēn Papa Diosan sinanēn 'inúnbi piama 'icēn. ³⁴ Axa Nucēn Papa Diosmi catamēcē uni raíriribi ca tsi rêquirucē an nēēntanun quixun anu niabi Nucēn Papa Diosan sinanēn tsinbi uisabi oma 'icēn. Raíri uníxribi ca suntárunēn 'ati 'aíshbi Nucēn Papa Diosan sinanēn iéacēxa. Raírínēxribi 'insíncē 'aish cushima 'aíshbi ca Nucēn Papa Diosan sinanēn cushi 'iacēxa. Nucēn Papa Diosan 'imicēxun ca suntárunēn cushi-ira 'ixun abē 'acanancē bētsi 'apun suntárucama abámiacēxa. ³⁵ Bētsi bētsi xanun ca aín tuá bamacē 'icēbi Nucēn Papa Diosan sinanēn baísqiia biacēxa.

Raíri unin ca unin Nucēn Papa Diosan bana ēnun quixun bētsi bētsi oquin paē tanmicēxunbi, ami sinánquin ēníma —'ēx masócē 'aish bamaibi cana Jesucristobē 'iti 'ai —quixun sinánquin ami catamēti ēnquinma tanshiacēxa. ³⁶ Raíri uni ca Nucēn Papa Diosmi catamēcē cupí unin ami cuaianan rishquiacēxa. Raíri ca unin manē risin nēaxun sipuacēxa. ³⁷ Nucēn Papa Diosmi catamēcē uni raíri ca unin maxaxan rēacēxa. Raíri ca Nucēn Papa Diosmi sinánxma 'inun quixun unin bētsi bētsi ocēxa. Raíri ca unin tēarabēocēxa. Raíri ca manē xētocēn 'acēxa. Raírínēx ca chupañuma 'ixun carnero rani pañuanan chivo rani pañuax cuaínbēquini niacēxa. Ñuñuma 'aish nuibacacē 'ianan ca bētsi bētsi ocē 'iacēxa. ³⁸ A unicama aín nuitu upíra 'aish ēnē nētēnu 'ima Nucēn Papa Diosan nētēnuira 'iisa 'aíshbi ca anu uni 'icēma menu nitsi aín bashinuribi cuaínbēquini xubuñuma 'aish bashi quininu 'iacēxa. ³⁹ A unicama ñuíquin cuēnēo bana ísquin cananuna 'unanin, Nucēn Papa Diosmi ca

asérabi catamëacëxa quixun. Ami catamëquinbi ca uisaira oquin cara Nucën Papa Diosan, Cristo cupí, aín unicama 'imiti 'icë quixun 'unánma 'icën. ⁴⁰ A ñucama 'unánma 'aíshbi ca utancëxa Cristo bama cupí nux 'icësaribiti, axa bërâma ami sinan unicamax Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ianan asérabi ainan 'aish nubë aín nëtënu nëtétimoi 'iti 'icën. Usai 'icëbë ca camáxbi Nucën Papa Diosan aín unicama cásabi oi 'inuxun 'aia.

12

Jesúsmi cananuna catamëti 'ai quicë bana

¹ A unicamaxa 'iásaribiquin ca nubë 'icë 'itsa unin tëmëraquinbi —Nucën Papa Diosan ca asérabi aín quicësabi oquin nu 'aquinti 'icë —quixun 'unánquin ami catamëquin ënima. Atúxa 'icësaribiti 'inuxun cananuna an nu 'atimaquin sinánmicë a ñucama ëanan an usabi 'itioquin nu 'atima 'imicë ñucamaribi ënti 'ain. Acama ënquin cananuna bënëquinma añu ñu 'ën 'ati cara Nucën Papa Dios cuëënia quixun sinánquin upí oquin 'ati 'ain. Cuai bëtisibë upiti abáti cupí ca unin an iëocë ñu nania, usaribiquin cananuna upí oquin nun 'ati ñu 'anuxun, uisa ñun cara nu 'atimaquin sinánmia, a ënti 'ain. ² Jesús, a cupí nux ami catamëcë 'aish ainan 'ianan asaribi upí 'aish aín nëtënu abë 'iti, ax 'iásaribiti 'inuxun cananuna uisai cara ax 'iacëxa quixun sinánti 'ain. 'Uchañuira uni 'acësa oquin ca unin i curúsocënu a matásti 'icë quixun 'unánxbi ca ënë menu uacëxa, —ënë ñucama inúcëbë unicama upí 'iti mëníotancëx cana 'ën Papa Diosbë 'i cuëëntëcënti 'ai —quixun 'unani. Usai bamax

baísquia 'aish ca Nucën Papa Diosan nētënu abë 'Apu 'icën.

³ Tëmëraquin —axa ami sináncëma unicaman ca 'ëx Jesucristonan 'icë cupí 'ë bëtsi bëtsi oia — quixun sinánquin ami catamëti ëntin rabanan camina —usaribi oquian ami nishquin unin 'acëxunbi ca Jesucristonën tanshiacëxa —quixun sinánti 'ain. Usaquin sinani camina ami catamëtia unin bëtsi bëtsi ocëxun oquin a ënti sinanima ami cushiti 'ain. ⁴ Mitsux 'uchati rabanan tëmëranan Jesucristonan cupí bëtsi bëtsi ocë 'aíshbi camina bamacëma 'ain.

⁵⁻⁶ ¿A bana mitsúxmi aín bëchicë 'icëa 'ësëquin Nucën Papa Diosan cacë a caramina manuan? Èsai quicë:

'Ën bëchicë 'icë cana mi cain, Nucën 'Ibu Diosan ca an nuibacë unicama 'ixunbia ñu 'atima 'aia oquin amiribishi 'atëcënxunma 'anun quixun 'unánmiquin uisoquin cara 'ati 'icë usoquin 'aia. Uicama cara aín bëchicë 'inun 'imiaxa acama ca usoquin 'aia. Usa 'ain camina ñu 'aisama 'aia Nucën 'Ibu Diosan mi uisa cara mi ocëxbi aín bana cuaisama tani bënëtima 'ain. 'Ianan camina masá nuituti sináncasmaquin, uisai carana 'iti 'ai quixun sinántima 'ain.

⁷ Camabi unin ca aín bëchicë ñu 'atima 'aia oquin upí 'inun quixun 'unánmia. Usa 'ain camina mitsun Nucën 'Ibu Diosan ñu 'atima 'aia oquin uisa cara ocëxunbi a tani masá nuituquinma upí oquinshi sinánti 'ain, an ca mitsúxmi aín bëchicë 'icë cupí usoquin 'aia quixun 'unánquin.

⁸ Nucën Papa Diosan ca aín unicama ñu 'atima

'aia oquin amiribishi 'atēcēnxunma 'anun quixun 'unánmiquin uisa oquin cara 'ati 'icē usoquin 'aia. Usoquin mitsu 'acēma 'aish camina mitsux asérabi ainanma 'aish aín bēchicēma 'ain. ⁹ Nux xu 'ixun ñu 'atima 'aia oquin ca amiribishi 'atēcēnxunma 'anun numi nishquinmabi nu 'unánmiquin nucēn papan nu mēēcēxa. Mēēcēxunbi cananuna ami nishquinma ax cuēēcēsabi oquin 'acēn. ¿Usa 'ain caranuna uisa cupí Nucēn Papa Diosan nux abē upí 'inun quixun, uisa oquin cara nu 'ati 'icē usoquin 'acēxunbi upí oquin sinántima 'ain? ¹⁰ Nux canitancēxnu upí 'inun quixun ca aín sináncēsa oquin 'unánmiquin usoquin nucēn papan nu 'acēxa. Usa 'aínbi ca Nucēn Papa Diosan asaribi upí 'iminuxun upí oquin nu 'unánmia. ¹¹ Cananuna 'unanin, Nucēn Papa Diosan usoquin nu 'acēxun taní cananuna masá nuitupanin. Usai 'itancēxbi cananuna usaquian nu 'acē a inúcēbē Nucēn Papa Diosbē upí 'iquin upí oquin sinani cuēēnti 'ain.

Jesucristo ñui quicē bana timati rabanan bērúancati

¹² Usa 'ain camina tēmēraibi masá nuituquinma upí oquin sinani ami cushi Cristomi catamēti 'ain.

¹³ Usa 'ixunmi mitsun aín cuēēcēsa oquin 'aia isquin ca raírí uniribi ami catamēti upí oquin 'unáncēma 'aíshbi a ēníma mitsux 'icēsaribiti 'iti 'icēn. Usaía atux 'inun camina Jesucristomi catamēquin aín cuēēcēsa oquin 'ati 'ain.

¹⁴ Nishananima camina upitaxēshi bucuti 'ain. Aín 'ucha ēncēma unix ca Nucēn Papa Diosbē 'itima 'icēn. Usa 'ain camina nishananima upitax bucuquin uisa 'uchabi 'ati sinántima

'ain. ¹⁵ Nucën Papa Diosan ax cuëencësabi oquin mitsu 'aquincëma 'itin rabanan camina an mitsu 'unánmicësabi oi 'inux bërúancati 'ain. Usai 'iquin camina uni ráiri 'aisama nuituñu 'inun 'atimaquin sinánmitima 'ain. ¹⁶ Uni aín xanubëishi 'itioquin mënío 'ain ca micama ui uníxbi aín xanuma 'ain, xanu itsibë 'itima 'icën, bëbúxribi ca xanúxmabi uni itsibë 'itima 'icën. Nucën Papa Dios ca uni 'imainun xanuribi usai 'iti cuëënima. Usai 'itin rabanan camina camáxbi upí sinánñu 'inun 'aquiananti 'ain. Esaúnën ca Nucën Papa Diosan cacë bana sinánquinma, ax rëcuën 'ixunbi aín piti cuëencë cupíshi aín xucën aín rëcuën 'imiacëxa. Ax piti cuëencë cupía Esaú 'iásaribiti camina 'itima 'ain. ¹⁷ Camina 'unanin, 'itsa baritia 'icëbë ca Esaú aín papan rëcuën bëchicë 'itëcënti sináncëxa. Usaquin sinani masá nuituti iníbi ca 'iáma 'icën. Usa 'ain ca Esaúma, aín xucën Jacob, axa aín rëcuën bëchicësa 'icë, aín papan Isaacnën upí oquin sinánxunquin Nucën Papa Dios ñucáxuancëxa.

¹⁸ Mitsux camina aín bashi Sinaí, anuxuan nucën raracaman Nucën Papa Diosan bana cua, anu cuánma 'ain. Anuaxa canacamë'ëo sharaquimainun ca a bashix nëtë cuinan mapucë bëánquibucë 'iacëxa. Aín bashicamanubi ca tsi rëquirucë tίνbu 'iacëxa. Anu camina mitsux 'iáma 'ain. ¹⁹ Manë bana ocë sharatia camina cuama 'ain. Cuatíma 'ianan camina Nucën Papa Dios banaiaribi cuama 'ain. Nucën Papa Dios banacëbëa 'aisamaira ñu 'ia isquin ca nucën raracaman racuëquin Moisés cacëxa:

—Nux bamatima cupí camina minbi Nucën Papa Diosan cacëxun nu cati 'ain. ²⁰ Bananuxun ca

Nucën Papa Diosan cacëxa: “Uinu 'icë uníxbi ca aín bashi tanáin cuantima 'icën, ñuinacaxribi ca cuantima 'icën. Uni 'imainun ñuina ax anu cuancëcamax ca maxaxan rëanan masíbunën 'acë 'iti 'icën”. A bana sinani ca nucën raracamax racuëacëxa. ²¹ Usaía 'aishamaira ñu 'ia isi ca Moisésnëxribi quiacëxa: “Èxribi cana racuëti bërëin”.

²² Mitsux camina aín bashi Sinaí anuaxa Nucën Papa Dios baná anu cuanma 'ain. Bëráma camina mitsux Nucën Papa Dios rabinux Sión cacë matá, anua Jerusalén 'icë, anu cuancën. Usai 'iá 'aishbi camina Jesucristonan 'aish, uinu caramina 'ai anuax, Nucën Papa Dios axa bamatimoi naínu 'icë Jerusalén aín nëtënu tsócë, abë banain. Anuxun ca 'itsaira 'ixun aín ángelcama timëxun a rabia.

²³ Anuribi uicamax cara ainan 'icë, aín anë 'acë, acamanribi ca a rabia. Anu ca ax 'Apuira 'ixuan an camabi unin 'acë ñu iscë, Nucën Papa Dios, ax 'icën. Anuribi ca Nucën Papa Diosan ainan 'icë upí 'imicë 'aísha bamacë unicama aín bëru ñunshin 'icën. ²⁴ Anuribi ca ax aín imi 'apati bama 'ixuan an nuxribinu anu 'inun mëníocë, Jesús, ax 'icën. —Cain, an Abel 'acë uni, ax ca cupicë 'iti 'icë — quiax Nucën Papa Dios quicëbë ca usai 'iacëxa. Usa 'aínbi ca Jesús bamacë cupí uínbi an 'acë uni cupiama 'icën. Usoquian Jesús unin 'á 'ixunbi ca aribi cupiquinma uicamax cara ami catamëtia, a aín 'ucha sinántëcëntimoquin tërënia.

²⁵ Cananuna 'unanin, Moisésnëan Nucën Papa Diosan bana ñuixuncëxunbia an a bana timaquin cuaisama tancë, nucën raracamax ca castícançë 'iacëxa. Moisésnën ñuía banasamaira ca Jesucristo ñui quicë bana, Nucën Papa Diosan naínu 'ixun nu 'inan, ax 'icën. Usa 'ain ca nucën raracamaxa

'iásamaira oi an Jesucristo ñui quicë bana timaquin cuaisama tancë unicama iëtima 'icën. Usa 'ain camina asérabi Jesucristo, Nucën Papa Diosan a aín nëtënuua xua, a ñui quicë bana timaquinma upí oquin cuati 'ain. ²⁶ Bëráma ca Moisésbëa Nucën Papa Dios banacëbë mecama shaíquiacëxa. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Dios ësairibi quia: “Mecama amiribishi shaícatëcënquin cana ashi 'aquinma naínu 'icë ñu, bari, 'uxë, 'ispa acamaribi shaícati 'ain”. ²⁷ Nucën Papa Dios “cana amiribishi ñucama shaícatëcëni” quiá 'ain cananuna 'unanin, usoquin shaícacëx ca a ñucama cëñúcë 'aish 'aíma 'iti 'icën. Acama 'aíma 'aínbi ca uisai cara aín unicama abë 'iti 'icë quixun an mëníosabi oi 'iti 'icën. ²⁸ Ax xënbua 'aínbi cëñútimoi nucën 'Apuira 'ain cananuna nux nëtëtima anu abë 'ianan aín unicamabë 'iti 'ain. Usai 'iti sinánquin cananuna Nucën Papa Diosmi sinánquin aín bana cuaquin —asábi ca —caí cuëenquin a rabiti 'ain, ax cuëencësabi oquin, ²⁹ ax upíira 'ixun ca rëquiruquin tsin 'acësaribi oquin ñu 'aisamacama cëñuti 'icë quixun sinánquin.

13

Usaquian aín unicaman Nucën Papa Dios cuëenmiti bana

¹ Mitsux Jesucristonan 'aish camáxbi xucënza 'aish camina mitsux 'icësabi bëtsibë bëtsibë nuibanani 'iti 'ain. ² Mitsun 'unáncëma unibi camina mitsun xubunu bëbaia cuëenquin biti 'ain. Usai 'iquin ca raírinën 'unánquinmabi ángel, unisaribi 'icë, biacëxa.

³ Mitsúxribi atubē sipuacē 'aish tēmēracēsa 'ixun camina axa Jesucristonan cupí sipuacē unicama manuquinma a sinánquin 'aquinti 'ain. Mitsúxribi usaribi uni 'ixun camina —usaribi oquin ca unin 'ē 'ati 'icē —quixun sinánquin unían bētsi bētsi ocē uni a 'aquinti 'ain.

⁴ Min xanuma 'ain camina xanu itsibē 'itima 'ain. Xanu minañ 'iti bitancēxun camina abē nuibanquin upí oxun 'iquinti 'ain. Aín xanuma 'ain bēnēñuma xanubē 'iti 'imainun uni itsin xanubē 'iti ca Nucēn Papa Dios cuēēnima. Cuēēnquinma ca usa uni 'imainun usa xanuribi 'uchoquin uisa cara oti 'icē usoquin 'ati 'icēn.

⁵ 'Aisamaira curíquiñu 'iti camina sinántima 'ain. Nucēn Papa Diosan “Ēn cana mi 'aquinquin ěntima 'ai” quixun cacē a sinani camina mitsux 'aisamaira ñuñuma 'aishbi masá nuituti bēnētima cuēēnti 'ain. ⁶ Usaquin sinánquin cananuna ěnē bana cuēnēo quicēsabi oquin sinánti 'ain:

Nucēn 'Ibu Diosan ca 'ē 'aquinia. Usa 'ain cana unin uisa cara ocēxbi racuētima 'ain.

⁷ Jesucristo ñuiquin mitsu bana ñuixuncē unicama camina manuquinma sinánti 'ain. —Atun ca Jesucristomi catamēquin upí ñuishi 'aia —quixun sinani camina usaribiti 'iti 'ain.

⁸ Jesucristo ax ca usabi 'iá 'aish bēríribi usabi 'aish, usabi 'iti 'icēn. ⁹ Usa 'ain camina uni itsían mitsu bētsi bētsi bana ñuixunquin Jesucristomi sinánti ěnun quixun cacēxunbi ěntima 'ain. A unica-max ca —bētsi bētsi ñu piquinbi camina bētsi bētsi ñu pitima 'ai—quia. Atúxa usai quia a bana cuatibi ca uni aín nuitu upí 'ima. Usa 'ain camina —Cristo cupíshi ca Nucēn Papa Diosan nu nuibaquin nun

'ucha tērēanan nux ainan 'inun 'imia —quixun 'unani amishi cushicanti 'ain.

¹⁰ Nun nu —Jesucristo bama cupí ca nun 'uchacama tērēncē 'icē —quixun 'unáncē 'aínbi ca judíos sacerdotecaman 'aracacē ñuina rēcē aín nami picē 'aíshbi, ami catamēcēma 'ixun, —Jesucristo bama cupí cana 'ēn 'uchacama tērēncē 'ai —quixun 'unanima. ¹¹ Unicaman 'ucha tērēncē 'inun ca sacerdotenēn cushicaman 'apun, 'aracacē ñuina rēcē aín imi, anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu 'ucē mēu, Cata Upíira cacē, anu buánxun anuxun ánscaia. Usoquin 'anan ca a ñuinacan namicama a ěma 'ura buánxun nēēnia. ¹² Usaribiti ca Jesús, Jerusalén 'uri aín imi 'apati i curúsocēnu, camabi uníxa aín 'ucha tērēncē 'aish Nucēn Papa Diosnan 'inun, bamacēxa. ¹³ Usa 'ain cananuna Jesús, axa ěma 'uracēox 'uchañuira uni 'icēsari bama, a nuxnu ainan 'icēa uni itsin tēmēramianan 'usáncēxunbi, ainan 'iti ěntima 'ain. ¹⁴ ěnē nētēnu ca axa cēñutima usabi 'icēbēnu anu 'iti ěma 'aíma 'icēn. Usa 'ain cananuna axa cēñútima nētē Nucēn Papa Diosbēnu anu 'iti a cainin. ¹⁵ Usa 'ain cananuna Jesucristo cupí camabi nētēn abē banai cuēēnquin Nucēn Papa Dios nun cuēbitan rabianan —mix camina asérabi nun 'Apu 'ai —quixun caquin a rabiti 'ain. ¹⁶ Rabianan camina uni raírí 'aquinquin ñu upí 'ati manutima 'ain. Ñuñuma uniribi camina nuibaquin min ñu mēsú 'inánti 'ain. Unían usaquin 'aia isi ca Nucēn Papa Dios cuēēnia.

¹⁷ Mitsun cushicaman ca mitsúxmi upiti Jesucristomi sinánun mitsu 'aquinia. Usaquin mitsu 'aquinuan Nucēn Papa Diosan caíscē 'ixun ca an cacēsabi oquin upí oquin 'aia

tania, ax cuëentanun. Usa 'ain camina aín bana cuaquin atux quicësabi oquin 'ati 'ain. Mitsun usaquin 'aia isquin ca atun masá nuituquinma cuëenquin mitsu 'aquinti 'icën. A unicaman bana cuaquinbimi an cacësa oquin 'aiama isi ca Nucën Papa Dios cuëëntima 'icën.

¹⁸ Cananuna 'unanin, ñu 'atima 'aquinma upí ñuishi 'aisa tania ca Nucën Papa Diosan nu upí isia quixun. Usa 'icë camina nu Nucën Papa Dios ñucáxunti 'ain. ¹⁹ 'Ëx mitsubë 'itëcëni bënëtishi cuanun camina manúquinma Nucën Papa Dios 'ë ñucáxunti 'ain.

Upí oquin sinania bërúanx 'inuan Pablonën ca

²⁰ Nucën Papa Dios, an aín unicama abë upí 'inun 'imicë, an ca Nucën 'Ibu Jesucristo, an aín unicama bërúainracë, a bamacëbi baísquimiacëxa. An Jesús aín imi 'apati bamacë cupí nun 'uchacama tërënquin nux xënibua 'aínbi ainan 'inun 'imicë, ²¹ anbia an iscëxmi upí 'inun 'imianan ax cuëencësabi oquinmi upí ñuishi 'anun mitsu 'imiti cana cuëënin. 'Ianan cana an, Jesucristo cupí, ax cuëencësabi oquin nu 'imiti cuëënin. A ca aín unicaman xënibua 'aínbi ënquinma rabiti 'icën. Usaquin ca 'ati 'icën.

²² 'Ën xucéantu, 'ën mitsu 'esëquin, 'itsamashi cuëënoxuncë banacama ënë camina upí oquin sinánquin cuati 'ain. ²³ Mitsun camina 'unánti 'ain, nucën xucën, Timoteo, a ca sipuacë 'icëbi chiquíncanxa. 'Itíxa bënëtishi bëbaia cana mitsu isi cuanquin a buánti 'ain.

²⁴ Anu 'icë Jesucristomi catamëcë unicama 'imainun mitsun cushicama a camina bërúanxa

'inun 'ë caxunti 'ain. Italianuax ucë unicamanribi
ca mitsu bërúanxmi 'inun mitsu camia.

²⁵ Nucën Papa Diosan nuibaquin 'aquincëxmi
chuámarua 'aish bucuti cana cuëënin. Ashi.

**Nukën 'Ibu Diosan ain unikama 'inan ain
bana
New Testament in Cashibo-Cacataibo
(PE:cbr:Cashibo-Cacataibo)**

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cashibo-Cacataibo

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Cashibo-Cacataibo

cbr

Peru

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cashibo-Cacataibo

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

c8d73d75-386c-5f5e-a601-116dba3dae9b